

VI.
SPRAWOZDANIE

DYREKCJI
C. K. GIMNAZYM
W DEBICY

ZA ROK SZKOLNY

1912|13

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

Drukiem Józefa Styry w Tarnowie.

1913.

T R E Ś Ć:

- I. **Ważniejsze dokumenty** do historyi miasta **Dębicy**. Część V.
(**Documenta** res gestas oppidi **Dembica** illustrantia, Pars V.)
zebrał prof. **J ó z e f W y r o b e k**.
 - II. **Sprawozdanie** Dyrekcyi Zakładu.
-

Ważniejsze dokumenty

do historyi

M I A S T A D Ę B I C Y

CZEŚĆ V.

(XXXIII. do XXXV)

Z E B R A Ł

PROFESOR JÓZEF WYROBEK.

„PRZESZŁOŚĆ - PRZYSZŁOŚCI!”

XXXIII.

A: D: A) 1326. B) 1327. C.) 1328.

♦ **Decanatus de Silvis seu de Dambitia.** ♦

O dekanacie dębickim z watykańskich ksiąg rachunkowych z r. 1326. do 1328.

Papież **Klemens V.** (1305—1318.) nałożył na Soborze w Vienne we Francyi (1311—12. r.) podatek — dziesięcinę sześćioletnią na potrzeby Kościoła.

W Królestwie Polskiem zbierano ją dopiero r. 1326—28. z polecenia papieża **Jana XXII.** (1317—1334. r.)

Miedzy licznymi parafiami ówczesnej wielkiej **Dyecezyi krakowskiej** jest w tych „Księgach rachunków“ wymieniona trzykrotnie (1326—1328. r.) **Parafia Dębicka** wraz ze swoim księdzem proboszczem i dziekanem **Antonim.**

Oprócz tego tak ważnego dla **Dębicy** dowodu jej **dawności** z czasów królowania **Władysława**, ojca Kazimierza Wielkiego, — przybywa z tych „Ksiąg“ jeszcze dowód **znaczenia** wówczas Dębicy jako **siedziby dekanatu**: „Decanatus de Silvis se de **Dambitia.**“

Do niego należało **czternaście parafij**, wymienionych w tych „Księgach“ z swoimi proboszczami:

1. **Dębica** (Dambitia) — prob. ks. **Antoni**,
2. **Zdzierzec** (Zarecz) — prob. ks. **Jakób**,
3. **Lubzina** (Lubsina) — prob. ks. **Jan**,
4. **Dąbrowa** (Dambrowa) — prob. ks. **Michał**,
5. **Łączki** (Łank, Lanzka) — prob. ks. **Mikołaj**,
6. **Sędziszów** (Sandisschów) — prob. ks. **Lubomir** (**Augustyn**)
7. **Czudec** (Czudecz) — prob. ks. **Dominik**,
8. **Dobrzechów** (Dobrechow) — prob. ks. **Gaweł**,

9. **Książnice** (Xangnicz) — prob. ks. **Marcin**,
 10. **Straszecin** (Strasencin) — prob. ks. **Marcin**,
 11. **Przesław** (Przedzław) — prob. z I. połowy kościoła
ks. **Zadar**, prob. z II. połowy ks. **Andrzej**,
 12. **Gawłuszowice** (Gallussowicz) — prob. ks. **Bogumił**,
 13. **Brzeźnica** (Bresnicza) — prob. ks. **Wacław**,
 14. **Chorzelów** (Chorzelow) — prob. ks. **Marcin**,
- Ile wtedy w Dekanacie dębickim uiszczono grzywien, skojców — denarów na podatek i na świętopietrze, — w „Rachunkach tych“ wyszczególniono.

A.

Ex **Libro rationis decimae** sexannalis per **Clementem Papam V.** in concilio Viennensi impositae e in **Polonia** collectae anno **MCCCXXVI.** et sequent:

Prooemium.

Episcopatus Cracoviensis.

Inscripte sunt solutiones decimae sexennalis, impositae per felicis recordationis dominum **Clementem P. P. V.** in concilio Viennensi, recepte per me Andream de Verulis, Canonicum Wratislaviensem, apostolicae Sedis nuncium, eiusdem decime Collectorem, ecclesie Romane nomine de redditibus et proventibus episcopatus Cracoviensis et monasteriorum, dignitatum et prebendarum ac aliorum beneficiorum ecclesiasticorum civitatis et dioecesis Cracoviensis, de mandato sanctissimi patris domini nostri **Johannis**, divina providentia **Pappe XXII.** in duobus terminis singulorum annorum per me et Venerabilem virum dominum **Petrum** de Alvernia, collegam meum, dicte sedis nuncium, iuxta ordinationem factam per nos cum Reverendo patre domino **Janislao**, archiepiscopo Gneznensi eiusque suffraganeis, abbatibus et aliis prelatibus ac procuratoribus totius cleri **provinciae Gneznensis** in Uneyow Gneznensis dioecesis presentibus, an-

no domini **MCCCXXVI.** die XIX. Februarii, Pontificatus dicti domini nostri anno decimo deputa, sicut in processibus per nos factis plenius continetur. Primo videlicet termino in octava festi beati Martini eiusdem anni, qui est secundus annus dictorum sex annorum, incipiendo a X. Kalendas Julii proxime preteriti, secundo vero termino in festo Pentecostes proxime subsequenti. In quibus quidem duobus terminis eiusdem et singulorum annorum sequentium debet solvi medietas cuiuslibet anni cum decima parte decime anni primi huiusmodi sex annorum iuxta ordinationem habitam super hoc.

Et primo Reverendus in Christo pater dominus **Nankerus**, episcopus Cracoviensis, de proventibus episcopatus sui etc. etc.

Decanatus de Silvis seu de Dambitia.

Antonius Plebanus ecclesie de **Dambitia** de VI marc. tam pro medietate decime presentis, quam decima parte decime primi anni, quo proventus V marc. et IX scot. solvit VIII scot. cum dimidio. Item in secundo termino solvit tantundem. Item pro residuo decime primi anni solvit X scot. et VII den. Summa I marc. III scot. et VII denar.

Jacobus Plebanus ecclesie de **Zarecz** de I marc. et VI scot. pro medietate decime presentis anni solvit I scot. cum dimidio. Item in secundo termino solvit tantundem. Item pro tota decima primi anni solvit III scot. Summa VI scot.

Johannes Plebanus ecclesie de **Lubsina** de I marc. VI scot. tam pro medietate decime, quam decima parte decime huiusmodi solvit I scot. et XVIII den. Item in secundo termino solvit tantundem. Summa III scot. cum dimidio.

Michael Plebanus ecclesie de **Dambrowa** de II marc.

cum dimidia simili modo solvit III scot. cum dimidio et III den. cum dimidio. Item in sec. term. solvit tantundem. Summa VII scot. et VII den.

Nicolaus Plebanus ecclesie de **Lank** de I marc. et VI scot. solvit simili modo I scot. et XVIII den. Item in secundo termino solvit tantundem. Summa III scot. cum dimidio.

Lubomirus (Augustinus) Plebanus eccl. de **Sandis-sow** de XII marc. pro medietate decime presentis anni solvit XIV scot. et IX den. cum dimidio. Item in sec. term. solvit tantundem. Item pro toto residuo decime primi anni solvit I marc. IV scot. et XIX den. Summa II marc. IX scot. et XIV den.

Dominicus Plebanus ecclesie de **Czudecz** de IV marc. cum dimidia tam pro medietate, quam decima parte huiusmodi solvit VI scot. et XI den. cum dimidio. Item in sec. term. pro toto residuo decime utriusque anni solvit XV scot. et II den. Summa XXI scot. cum dimidio et I den. cum dimidio.

Gallus Plebanus ecclesie de **Dobrechow** de IV marc. cum dimidia pro medietate decime presentis anni solvit V scot. et IX den. cum dimidio. Item in sec. term. solv. tantundem. Item pro parte decime primi anni solvit I gross et I den. Summa XI scot. et VIII den.

Martinus Plebanus ecclesie de **Xagnicz** de II marc. pro medietate decime presentis anni solvit II scot. et IX den. cum dimidio. Item in secundo termino solvit tantundem. Item pro integra decima primi anni solvit IV scot. et XIX den. Summa IX scot. et XIV denar.

Martinus Plebanus ecclesie de **Strasencin** de III marc. pro medietate decime presentis anni solv. III scot. et XIV den. cum dimidio. Item in sec. term. solv. tantundem. Item pro tota decima primi anni solv. VII scot. et V den. Summa XIV scot. et X den.

Zadar Plebanus medietatis ecclesie de **Predzlaw**

de VIII marc. tam pro medietate decime, quam decima parte huiusmodi solv. XI scot. cum dimidio. Item in secundo termino solv. tantundem. Summa XXIII scot. **Andreas** Plebanus alterius medietatis eiusdem ecclesie de III marc. cum dimidia pro medietate decime presentis anni solv. IV scot. et V den. Item in secundo termino solv. tantundem. Summa VIII scot. et X den.

Bogumilus Plebanus ecclesie de **Galussowicz** de II marc. cum dimidia solv. tantum III scot. Item in secundo termino solv. tantundem. Item pro toto residuo decime primi anni solvit VI scot. Summa XII scot.

Venceslaus Plebanus ecclesie de **Bresnicza** nichil habet et nichil solvit.

Martinus Plebanus ecclesie de **Chorzelow** de III marc. et. VI scot. tam pro medietate decime presentis, quam decima parte decime primi annorum solv. IV scot. cum dimidio et IV den. Item in sec. term. solv. tantundem. Summa IX scot. et VIII den.

B.

Ex Libro rationis super denario B. Petri in Regno Polonie ecclesie Romane debito, collecto et recepto per Magistrum **Andream** de Verulis, Canonicum Wratlawiensem, Nuntium apostolice Sedis in eodem Regno.

.

Anno Domini **MCCCXXVII**. Decanatus de **Dambitia** sive de **Silvis**.

Antonius, Decanus decanatus de **Dambitia**, solvit de eadem pecunia (:de pecunia denarii beati Petri:) collecta in decanatu suo VI marcas, X scotos et X denarios.

C.

Pro anno Domini **MCCCXXVIII** Decanatus de **Dambitia** sive de **Silvis**.

Primo parrochia ecclesie de **Dambitia** solvit VIII scotos et III quartas; de **Zarecz** IIII scot. cum dimidio; de **Lubsina** VIII scot. minus II denariis; de **Dombrowa** V scot. cum dimidio; de **Lanzka** V scotos; de **Sandischow** I marc. VII scot. et IX denarios; de **Dobrechow** IX scotos; de **Xangnicz** XV scotos; de **Strasencin** XIV scotos; de **Predeslaw** IX scotos; de **Gallussowicz** XVIII scotos; de **Bresnitia** IIII scot. et III denarios; de **Chorzelow** V scot et VII denarios; de **Czudocz** VIII scotos.

.

Z wydanych dotąd w 4 częściach Dokumentów do historii miasta Dębicy — ten **33.** cenny **dokument** z r. **1326—28.** winien być w I. części na I. miejscu, bo jest o 32 lata dawniejszy od owego I. dokumentu z r. **1358.**, przywileju króla **Kazimierza** Wielkiego dla dziedzica Dębicy **Świętosława** herbu Gryf na lokację miasta Dębicy na prawie Średzkiem.

Dokument ten **33.** znajduje się w bardzo cennym Zbiorze dokumentów do dawnych dziejów Polski i Litwy i sąsiednich ludów. Zbiór ten wydał z watykańskiego Archiwum w dwu tomach r. 1860 i 61. ks. Augustyn **Theiner**, dyrektor Archiwum watykańskiego, — po tytule: »**Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae** gentiumque finitimarum historiam illustrantia ex tabulariis Vaticanis — (I. Tom od r. 1217 -1409., II. Tom od 1410- 1572 r.)

Dzięki Dyrekcyi Biblioteki Uniwersytetu wiedeńskiego, która mi przesłała to wielkie dzieło, — mogłem ten dokument z tego dzieła zapożyczyć i tu umieścić w częściach, o ile Dębicy dotyczą.

Z Tomu I. ks. Theinera „Monumentów“ przedrukowano tu:

1.) Pod A: część Wstępu (prooemium) Księgi rachunków dzieścín z dokum: **358.** str. 228. 229;

Wypis zaś o Dekanacie dębickim z dokum. **358.** str. 254—255;

2.) pod B: wypis z Księgi rachunków zebranego r. 1327. w Kra-

kanie i w Dyecezyi krakowskiej Świętopietrza odnośnie do Dekanatu dębickiego — z dokum: **360.** str. 276.;

- 3.) pod C: wypis z Rachunków zebranego r. 1328. w Krakowie i dyecezyi krakowskiej świętopietrza — z dokum: **360.** na str. 279.
-

Dębica jako siedziba ówczesnego dekanatu była i jest położona w środku między przynależnymi wówczas Parafiami, które dotąd istnieją.

W prostej linii są one odległe od Dębicy:

1. Zdziarzec, wieś 16 km na półn: zachód — a 3 km na połud: zachód od Radomyśla Wielkiego;
 2. Lubzina, wieś — 8 km na wschód;
 3. Dąbrowa, miasto, 35 km na półn: zachód — a od Tarnowa 18 km na półn.;
 4. Łączki (kucharskie), wieś, 13 km na połud: wschód — a 7 km na połud: zachód od Ropczyc;
 5. Sędziszów, miasto, 20 km na wschód;
 6. Czudecz, 32 km na połud: wschód — a 10 km na półn: wschód od m. Strzyżowa;
 7. Dobrzechów, wieś obok miasta Strzyżowa, 35 km na połud: wschód;
 8. Książnice, wieś, 23 km na północ — a 3 km na połud: od Mielca;
 9. Straszęcin, wieś, 4 km na zachód;
 10. Przecław, miasto, 15 km na północ;
 11. Gawłuszowice, wieś, 40 km na północ — a 15 km od Mielca na północ.
 12. Brzeźnica, wieś, 8 km na półn: wschód;
 13. Chorzelów, wieś, 32 km na północ — a 5 km na północ od Mielca.
-

Także w II. części niniejszego Zbioru dokumentów jest w IX. dokumencie mowa o **Dekanacie dębickim w XV. wieku.**

Nasz sławny historyk kanonik **Jan Długosz** w swoim dziele „Liber beneficiorum“ wymienia wtedy już tylko siedem parafij jako przynależnych do tego dekanatu mianowicie: Zdziarzec, Łąkę, Dobrzechów, Dobrków, Książnice, Przecław i Łęki.

XXXIV.

R. P. 1701.

Ugoda zawarta r. 1701. w Pustyni między dziedzicem dębickim P. Janem Kazimierzem **Glińskim**, stolnikiem Sandomierskim — a księdzem dziekanem kanonikiem Michałem Kazimierzem **Młodeckim**, proboszczem dębickim, w sprawie: zadosyć uczynienia temuż księdzu ze strony obywateli za intrygi i obrazę, — w sprawie długów Dworu, zaciągniętych u tegoż księdza — w sprawie dawnego Szpitalnego gruntu i zagródek, na których miasto »Nowa Dębica« osiadło, — w sprawie dawnego gruntu z browarem, sadzawką, pasieką, zapisanego na wikarego, — w sprawie młyń, — fundacyi Różańca, — utrzymania dwóch wikarych przez proboszcza i należytości kościelnych z ról miejskich i chłopskich . . .

Roboratio complanationis inter partes intero specificatas ad Acta Officii Consistorialis Pilsnensis.

Anno Domini Millesimo septingentesimo primo die Lunae vigesima quinta mensis Aprilis.

Ad Officium et Acta Consistorii Pilsnensis personaliter veniens Perillustris ac Adm: Rndus D. Michael Casimirus de Młodocin **Młodecki**, Decanus Camenecensis, — Praemysliensis, Jaroslaviensis Canonicus, Curatus Dembicensis, — tenens suis in manibus certam chartam papyraceam Complationem quandam inter se modernum praesentantem ex una — et Magnificum ac Generosum Casimirum **Gliński**, Dapiferum Sandomiriensem de die 22. mensis Aprilis anno currenti factam et initam, manibusque propriis subscriptam salvam, sanam, integram

et nulli suspicioni obnoxiam eandem Officio praesentavit et ad meliorem omnem effectum Actis praesentibus connotari et inseri petiit sub tali Verborum tenore:

Miedzy Wielmożnym Jegomcią Panem Janem Kazimierzem z Zimno Wody Glińskim, Stolnikiem Sandomierskim z iedney — a Jegomcią Xiędzem Michałem Młodeckim, Dziekanem Kamienieckim, Kanonikiem Przemyskim, Jarosławskim, Plebanem Dębickim z drugiey strony — stanęło w niwczym nieodmienne postanowienie w tęt sposób. Ugadzaiąc Jegmć Pąn Stolnik Sandomierski wszystkie pretensye i Cesye in puncto honoris przez Miasta swego Obywatelów popełnione, przez spisanie fałszywych punktów, ponieważ iako pierwszym Fabricatorem uznać Zaleskiego, Woyta Dębickiego, tego oprócz degradacyej z Urzędu, karać publiczną karą submituie się — oraz cum complicibus famosi libelli. Punkta zaś te, aby przez służę mieyskiego były publice na obu-dwuch Starym y Nowym Mieście spalone.

Osoby zaś osiadłości nie mające, które się do tych napastnych Punktów przyłożyły, aby z Miasta wyświecone y relegowane były.

Po tēj zaś satysfakcyey uczynioney sobie Jegomć X. Dziekan Solenną przez Szlachtę y Prałatów od Miasta deprekacyą acceptować y z Protestacyey occasione praemissorum uczynioney kwi ować powinię — salva sibi reservata actione z P. P. Broniewskim i Rogowskim ratione aggrawacyi przez nich, w którey ich Jegomć Pąn Stolnik odstępuje de non commisso ad evasionem biorąc się.

Co do długów zaciągnionych u Jegomć Xiędza Dziekana submituie się Jegomć Pąn Stolnik in omnibus sobie mutuo datis zupełnie satisfacere przez wyliczenie tak summy Dekretem Trybunalskim przysądzoney cum provisione iey proportionata, iako przez oddanie czterech Tysięcy danych in obligationem pola Łan Pański nazwa-

nego ad exemptionem. Którą sumnę wraz y z drugą ex Interesse Jegomci Pana Sadowskiego y Stawskich należącą a te (praecise za Niedziel dwie po Seymikach przedseymowych blisko przyszłych) wyliczyć Summy obliguie się fide et honore Jegomć Pąn Stolnik sub vadio similis Summae pro cuius acceptione in casu contraventionis irremissibiliter zapisuie się.

A że od tych czterech Tysięcy na tę Łan danych dla opóźnionej co rok Uprawy y dla szkód przez powódź y ludzi do Jarmarku ciągnących, poczynionych nie tylko prowizyey należytey niewziął Jegomć X. Dziekan, ale też w daniu na to Pole szkodował iako Visiami Urodzaiu i Szkód deduxit, tedy tak in vim tey prowizyi iako w nagrodę kosztu Jegomci łożonego do Krakowa y Nowego Miasta iako y za Kontrawencyą w nieoddaniu Summy na dzień Trzech Królów z omieszkaniem Kontraktów Tysiąc złotych oraz cum Summnis supra assecuratis wyliczyć Jegomć Pąn Stolnik Sandomierski, obiecuie.

Za tę zaś Rok zebrawszy to, co jest na tym Łanie, Jegmć X. Dziekan nic sobie titulo nieodebrania prowizyey niepretendując, oddać tę Łan w ręczną possessyą Jegmci Pana Stolnika powinię, aby na zimę iuż na Dwór tę Łan siano. Do zbudowanych na Szpitalnym groncie Domów y do tych, które ieszcze na tymże stać mogą, aby się Jegmć X. Pleban nie interessował y do nich prawa nic a nic nie uzurpował, obiecuie Jmć Pąn Stolnik Sandomierski oddać w Possessyą Kościoła Dębickiego Rolkę Czaplińską nazwaną, od Jabłońskiego przez lata przeszłe trzymaną y z Ogrodem na Szpital, leżącym podle pola Plebańskiego, który teraz Jabłoński trzymał, którą Rolkę iuż dawno, iako zapis edocet, nieboszczyk Czapla kupił apud Haeredes fundi, aby sie po śmierci iego Kościołowi abo Szpitalowi dostała.

Coby sie zaś długu na tey Roli oprócz kościelnego

pokazało, tego zapłacenie na się bierze Jgmc Pąn Stolnik, aby tę Rolkę iako bona munda et libera in possessionem odebrał Jegmc Xiądz Dziekań naydaley we Czwiercy Niedziele po Seymiku przedseymowym.

A za pożytki z tego pola y za Meszne z tych Zagrodek, na których **Miasto Nowe** osiadło y za Proces o to na poddanych przewidziony w Pilźnie czternastą złotych ukontentować się Jm. Xiądz Dziekań submituie y po odebraniu tey quoty y tey roli z ogrodem Consens dać na tę Kommutacyą y stanąć ad approbationem officiosam — a tych Zagrodników z kławy wypuścić, którzy potym z pola sobie udzielonego Meszne quotannis płacić — pro more inszych Zagrodników — powinni będą. Tę zaś ich grunt przeszły, na którym miasto osiadło, wolny od podatku kościelnego in perpetuum byź powinien.

A że tych Intryg y poniekąd y długów pieniężnych narobiło zatrzymanie tak kwoty pieniężney, iako y zbóż za dziesięcinę po Folwarkach Ugodą z Jgmc Xiędzem Pałuskim, Plebanem Dębickim uczynioną obiecanych, — tedy od tej Ugody dobrowolny Recess nczyniwszy Jmc. Pąn Stolnik Sędomierski Dziesięcinę pro more antiquo Kościoła z Folwarków swoich począwszy od roku terażniejszego wytyczną oddawać będzie omnis grani et seminis i Jegmc X. Dziekan Kamieniecki a Pleban Dembicki praemissis de iure praemittendis za Browar z ogrodem y Sadzawką y Pasieką ua Wikaryego Dębickiego, zapisany przez Ś. pamięci Jmc Pana Gorskiego—obieceuie sie kontentować kawałkiem pola Krzywdą nazwanym y nic sobie nie pretendować do Starego Miasta y do Stawiska na Starym mieście, na którym, ieżeliby był Młyn postawiony, samę tylko sobie liberam bez miarki molituram wymawia Jmc. X. Pleban za przepuszczenie wody od tego Młyna przez swóy Grunt, która że nie będzie pól i Ogrodów Jmc Xiędza Dziekana zalewała ani gron-

tu kościelnego podrywała, providere Jmć Pąn Stolnik powinien będzie cum suis Successoribus.

Interceptos zaś fructus przez lata przeszłe z tego Browaru, Ogrodu, Sadzawski y Pasieki, które vigore zapisu przez Jmci Pana Gorskiego. uczynionego do kościoła Dębickiego należały, odstępuje Jmć Xiądz Dziekan zupełnie, z tego Jmci Pana Stolnika kwitować submituie się.

To zas sobie Wielmożny Jmć Pąn Stolnik Sędomierski cavet, że tą Ugodą y następującą za nią satisfakcją tak w oddaniu Summ sobie należących iak y praw kościelnych restitutione in integrum de plano acquietatus Jm X. Dziekan circa affectationem Intencyej Jgmci Pana Pyzarskiego w Fundacyi Różańca powinięń będzie oprócz Wikaryego iednego, — drugiego salariare Xiędza przy kościele Dębickim, któryby y Różaniec Najświętszey Panny promowował sub Titulo Capellani y iednę w tydzień w kościele Dębickim obligę odprawował de Requiem pro Animabus ś. pamięci Ichmciow Rodziców Jgmci Pana Stolnika zatrzymanych za lat sześć nabiątów; ieżeli Dwornicy w tym Czasie nieoddali, tedy za nich sto czterdzieści wraz cum Summis supra expressis należec będzie.

Pretensya ratione brzegów y pól plebańskich od Wisłoki poderwanych, która y do inszych Kollatorów należy, przez samego Jmć Pana Stolnika uspokoiona bydz nie może a względem Żerakowskiego przewozu do pola Plebańskiego obróconego y z drogą do niego, providebit Jegmć Pąn Stolnik, aby Jmć X. Pleban w swoich polach szkody nie miał przez tę drogę y przewóz. A Jgmć Xiądz Pleban nic sobie z przewozu usurpować nie powinięń. Z ról tak mieyskich, iako y Chłopskich w Pustyni Ludziom dworskim udzielonych, aby należytość kościelna dochodziła, cavet sobie Jmć Xiądz Dziekan in futura — a za lata przeszłe pretensyi odstępuje.

Tę Ugodę obiedwie strony podpisawszy Actis propocionatis roborować submittuią sie, Forum sobie in casu Contraventionis w Trybunale koronnym i w Sądach Duchownych naznaczą, praemissis omnibus Beneficiis Juris. Działo się w Pustyni w Roku Tysiącnym siedmsetnym pierwszym Dnia dwudziestego drugiego Kwietnia L. S.

Jan Kazimierz Gliński.

Michał Kazimierz Młodecki.

Ex Protocolo Actorum Consistorii Pilsnensis sub Sigillo Perillustris et Adm. Rndi Joannis Stanislai Jaroszewski, J. V. Doctoris, Protonatorii Apostolici, Praepositurae Infulatae ac Officialatus perpetui Coadiutoris, Cancellarii Tarnoviensis, Praepositi Sęndzisoviensis, Officialis Pilsnensis, S. R. Mtis. Secretarii desumptum.

Collationavit M. Andreas Slizowicz, Phiae Dr Publicus S. Autoritate Aplica Notarius.

Post multas controversias cum Magnificis Haeredibus respectu huius Agri, Krzywda dicti, benevolentia et donatione eosdem adduxi ut supersedeam in pacifica eiusdem possessione ad vitae tempora; – testor Adalbertus Olzowski J. U. D., Protonotarius Apostolicus.

Kopia tej ciekawej ugody — znajduje się w L. E. D. fol. 52. i 53 — **oryginał** zaś może w Archiwum Konsystorza tarnowskiego lub krakowskiego.

Dokument ten odsłania ohydne intrygi względem ks. proboszcza dębickiego **Młodeckiego** głównie z winy wójta Dębicy Zalewskiego i Spółki — oraz znamienny sposób publicznego zadość uczynienia temu skrzywdzonemu księdzu proboszczowi.

Jest wzmianka w tym dokumencie — o powstaniu miasta **Nowej Dębicy** dopiero w drugiej połowie siedmnastego

wieku, na obszarze dawnych zagród, na południowy zachód obok pierwotnego miasta **Starej Dębicy**. Ta istnieje już na początku XIV. wieku a może jeszcze dawniej; jakóż ta **Stara Dębica** już r. 1326. była siedzibą rozległego dekanatu „decanatus de Dambitia sive de Silvis“, — o czym świadczy dawny dokument watykański z r. 1326., poprzednio przytoczony.

XXXV.

A. D. 1712.

Dekret

księcia biskupa krakowskiego Kazimierza z Łubny, **Łubieńskiego** w sprawie **bożnic** ówczesnych w Starem i Nowem mieście **Dembicy**.

„Decretum

Illustrissimi **Loci Ordinarii** ratione **Synagogarum**, in oppido Dembica exstructarum, in perpetuam rei memoriam insertum in hunc librum”.

Anno Domini Milesimo Septingentesimo Duodecimo die Veneris secunda mensis Decembris Kielciis.

Coram Iudicio Illustrissimi et Reverendissimi Domini Casimiri a Łubna **Łubieński**, Dei, Apostolicae Sedis gratia Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae, in publica causarum audientia comparens personaliter **Instigator** Officii praesentis principalis Actor in termino hodierno ex remissione Commissoriali in diem hodiernam legitime incidenti, inhaerendo Revisioni Synagogarum oppidi Dembica per Commissarios a Iudicio praesente deputatos expeditae, ex qua quoniam constat, quod citati infrascripti non attentis inhibitionibus in spretum et contemptum Autoritatis et Iurisdictionis Ordinariae Synagogas tam in Antiquo prope Ecclesiam **cum summo praeiudicio et servitute Ec-**

clesiae Parochialis ac scandalo Fidelium, quam in Novo Oppido Dembicensi in convulsionem Constitutionum tam Regni, quam Synodaliū ac contraventionem praeiudicatam Tribunalis Regni de novo extruxerint, taliterque inhibitionibus desuper emanatis contravenerint proinde ipsos poenas mediante inhibitione vallatas succubuisse declarari demolitionem Synagogarum decerni et ne in futurum similia attentent sub gravioribus inhiberi petiit. In praesentia perfidi Lewek Isaakowicz, Senioris totiusque Synagogae Iudaeorum Novi Oppidi Dembica citatorum Principalium nomine se ad suam litis contestationem in terminis anterioribus factam, quod non in forma Synagoga, sed duntaxat privatam domum pro suis Officiis et Orationibus cum scitu tamen Officii Administratorialis Sede vacante Episcopatus Cracoviensis absque ullo praeiudicio Ecclesiae et Catholicorum in Oppido suo distincto a Catholicis extra Antiquum Oppidum idque in fundamento Privilegiorum tam a Serenissimis Regibus, quam Illustrissimis Loci Ordinariis concessorum et quidem prius quam Iudaei Antiquae Dembica extruxerint referentis, et quod potius eadem sua domus, uti intra numerosam suam Communitatem et extra Catholicos constituta toleranda veniat, quam in Antiquo Oppido, attento etiam eo, quod omnia onera, dationes et pensiones consuetas Ecclesiae et Ministris illius in tempore persolvunt iidemque Iudaei Antiqui Oppidi a sua Synagoga dependeant inferentis et ex praemissis motivis se suamque Synagoga circa usum eiusdem Domus manuteneri petentis. Praesente Infideli **Herszla**, Iudaeo Antiquae Dembica nomine citato principali se ad suam instantiam in actu commissionis factam referente et Synagoga in Antiquo non in Novo Oppido iuxta antiquum morem consistere debere allegante seque ac suam Communitatem circa eandem coservari et manuteneri postulante. Praesente quoque nobili Joanne Nowkowski, Illustris et Adm. Rndi Alberti Olszowski, Philo-

sophiae Doctoris, Canonici Tarnoviensis, Officialis Pilsnensis in Straszecin et Dembica Praepositi, ad causam praesentem intervenientis Procuratore petitioni Actoris Instigatoris Officii adhaerente et demolitionem utriusque synagogae decerni alias si et in quantum iuxta schedam eosdem Iudaeos circumscribi postulante. Iudicium supra memoratum, auditis praeinissis, causam praesentem ad declarationem Suae Illustrissimae Celsitudinis distulit. Tandem facta fideli relatione Suae Illustrissimae Celsitudini de meritis causae praesentis et ex speciali eius declaratione visa et lecta Revisione Synagogarum per Dominos Commissarios ab Officio praesenti deputatos expedita, ex qua quoniam plene deducitur, citatos binas domos etiam obstantibus inhibitionibus de super emanatis ad absolvendas suas praetensas devotiones constituisse in iisdem hactenus eas absolvisse et absolvere et quidem unam earundem domum videlicet in Antiquo Dembica prope Ecclesiam Parochialem consistere in eademque ob vociferationes et clamores Iudaicos devotionem Fidelium impediri et interturbari, alteram vero in Novo Oppido Dembica remotius ab Ecclesia exstare, nec ullum impedimentum devotioni in Ecclesia Catholica peragenda ex ipsa causari; proinde ne in priori domo prope Ecclesiam consistente, amplius Iudaei assertas suas devotiones absolvere praesumant, sub poena mille marcarum et demolitionis eiusdem ipsis serio inhibuit. In altera vero domo, licet quidem ad instar Synagogae exaedicata, quia tamen nullum Ecclesiae Parochiali ex ea praeiudicium generatur, huiusmodi ipsorum Officia peragenda permisit, ad eandemque domum omnes tam Antiqui, quam Novi Oppidi Dembica Iudaeos convenire debere iniunxit, statuit et decrevit. Et quoniam citati utriusque Oppidi Iudaei Inhibitionibus toties emanatis contraverunt, proinde quatenus in vim poenae quingentos tinfones pro monasterio Imbramovecensi conflagrato convertendos in spatio duorum mensium ad Officium

praesens solvant, ipsos condemnavit et ad eum effectum Literas Executoriales cum eodem termino relaxavit. Cum vero pauciores sunt **Incolae** Catholici in iisdem Oppidis, numerus vero Iudaeorum in dies augetur, ideo inhaerendo Iuri Regni et Constitutionibus Provincialibus omnes Iudaei ratione occupationis Locorum, in quibus Christiani habitare et commercia sua habere deberent, proventus et accidentia Ecclesiae et Ministris debita solvere tenebuntur et erunt adstricti, Sanctissimum **Eucharistiae Sacramentum**, quoties ad infirmum a Presbytero defertur quatenus audito sonitu campanulae, tum quoque tempore **processionum** publicarum se ad domos suas recipiant et fores ac fenestras claudant, praecepit - et ne diebus Dominicis et Festis **liquores**, nisi absoluta concione in Ecclesia Parochiali propinare audeant, **Familiam** catholicam non foveant, serio sub poenis gravissimis ipsis inhibuit. Quo vero ad contraventionem Inhibitionibus per Haeredes praefatorum Oppidorum salvam viam ordinariam agendi cum ipsis Instigatori Officii reservavit, prout iniungit, statuit, decernit, condemnat, inhibet et reservat Decreto praesenti ad praemissa mediante.

Praesentibus Perillustribus Illustribus et Admodum Reverendis: Stanislao Hosio, Cracoviensi, Culmensi Canonico, in Tyrgard Praeposito, causarum Curiae Suae Illustrissimae Celsitudinis generali Auditore et Iudice, Joanne Benedicto Kluczewski J. U. Doctore, Praeposito et Officiali Kielcensi, in Brzostek et Kun.... Curato, publico Sacra Autoritate Apostolica et Actorum Curiae Episcopalis Cracoviensis Notario.

Kopia tego **dekretu** znajduje się w Księdze dokumentów Parafii dębickiej (**L. E. D.**) fol 50. i 51.

Dekret ten wpisano tam z Protokołu Aktów Biskupstwa krakowskiego, o czym świadczy uwaga poniżej tej kopii:

„Ex Protocollo Actorum Curiae Illustrissimi et Reverendissimi Domini Episcopi Cracoviensis supramemorati extractum et Sigillo eiusdem Illustrissimi et Reverendissimi Domini communitum.“

L. S.

Dalszy ciąg
tych **dokumentów**, już przygotowanych do druku,
w przyszłorocznem sprawozdaniu.

Część urzędowa.

Część urzędowa.

I.

Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1912/13.

A.) Dla nauki przedmiotów obowiązkowych:

- 1.) **Szydłowski Józef**, dyrektor, członek Rady gminnej miasta Dębicy i c. k. Rady szkolnej okręgowej w Ropczycach, delegat Wydziału powiatowego do Rady szkolnej miejscowej w Dębicy, delegat Wydziału krajowego do Wydziału szkoły przemysłowej uzupełniającej w Dębicy, uczył propedeutyki filozofii w klasach VII. i VIII., razem tygodniowo godzin 3.
- 2.) **Gładysiewicz Stanisław**, rzeczywisty nauczyciel, (do 1. IV. gosp. klasy VI., uczył j. łać. w kl. VI., greckiego w kl. III. A. B. tygodniowo godzin 16) na urlopie.
- 3.) **Kalitowski Michał**, profesor, członek Rady gminnej miasta Dębicy, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej i ruskiej dla młodzieży, gospodarz klasy VIII., uczył języka łacińskiego w klasach VI., VII. i VIII., greckiego w klasie VIII., razem tygodniowo godzin 21. (do 1. IV. bez j. łać. w kl. VI., t. j. godz. 15.)
- 4.) **Ks Kotfis Błażej**, profesor VIII. rangi, exhortator dla klas wyższych, uczył religii w klasach III. A. B., IV. A. B., V., VI., VII., VIII., razem tygodniowo godzin 16.
- 5.) **Kozłowski Jan**, rzeczywisty nauczyciel, zawiadowca gabine-
tu przyrodniczego; uczył matematyki w klasach II. A., B.,
historii naturalnej w klasach I. A. B., II. A. B., V. i VI; fi-
zyki w klasie III. B.; razem tygodniowo godzin¹ 21. (do
1. IV. 1913. bez matematyki w kl. II. B., t. j. godzin 18.)
- 6.) **Krzysztofowicz Krzysztof**, rzeczywisty nauczyciel, przydzie-
lony do c. k. IV. Gimnazjum we Lwowie.

- 7.) **Migdał Antoni**, profesor, zawiadowca biblioteki pauperum, gospodarz kasy I. A., uczył języków: łacińskiego w klasach I. A., II. B., greckiego w klasach III. A. i VII., razem tygodniowo godzin 21. (do 1. IV. 1913. bez j. gr. w kl. III A., t. j. godzin 16.)
- 8.) **Müller Fryderyk**, profesor, zawiadowca biblioteki niemieckiej dla młodzieży, kurator czytelnicy uczniów, gospodarz klasy VII., uczył języka niemieckiego w klasach I., B., V., VI., VII. i VIII., razem tygodniowo godzin 21. (do 26. II. 1913. bez j. niem. w kl. I. B., t. j. godz. 16, od 26. II. 1913. do 31. III. z jęz. polskim w kl. II. A., t. j. godz. 20.)
- 9.) **Radomski Michał**, profesor, członek Rady gminnej miasta Dębicy, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej, przewodniczący urzędowej komisji dla egzaminów czeladniczych, zawiadowca gabinetu fizykalnego, gospodarz klasy VI., uczył matematyki w klasach I. A., III. A., IV. B., V., VI., fizyki w klasach III. A., IV. B., razem tygodniowo godzin 20. (do 1. IV. 1913. bez matematyki w kl. I. A. t. j. godzin 17.)
- 10.) **Rawicz-Rojek Tadeusz**, rzeczywisty nauczyciel (do 26. II. 1913. gosp. kl. II. A., uczył j. pol. w kl. V., VII. i VIII., j. łac. w kl. II. A., t. j. tygod. godz. 16.) na urlopie.
- 11.) **Stachnik Józef**, profesor uczył matematyki w klasach I. B., III. B., IV. A., VII., VIII., fizyki w klasach IV. A., VII., VIII., razem tygodniowo godzin 25. (do 1. IV. 1913. bez matematyki w kl. I. B. t. j. godzin 22.)
- 12.) **Staroń Michał**, profesor, gospodarz klasy I. B., uczył geografii i historii powszechnej w klasach I. A. B., VI., VII. i VIII., razem tygodniowo godzin 19.
- 13.) **Wiśniewski Stanisław**, profesor, zawiadowca gabinetu archeologii i sztuki, gospodarz klasy III. B., uczył języków: łacińskiego w klasach III. A. B., greckiego w klasach III. B., VI.; razem tygodniowo godzin 22. (do 1. IV. 1913. bez j. greck. w kl. III. B. t. j. godzin 17.)
- 14.) **Wyrobek Józef**, profesor, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył języka niemieckiego w klasie II. B., geografii i historii powszechnej w klasach II. A. B., IV. A., kaligrafii w klasach I. A. B., razem tygodniowo godzin 18. (do 1. IV. 1913. bez kaligrafii w kl. I. A. B., t. j. godz. 16.)
- 15.) **Czyżewski Tytus**, zastępca nauczyciela, zawiadowca gabinetu rysunkowego, uczył rysunków odręcznych w klasach

- I. A. B., II. A. B., razem tygodniowo godzin 8. (do 1. IV. nadto rysunków odręcznych w klasach III. A. B., IV. A. B. i kaligrafii w klasach I. A. B., t. j. godz. 18.)
- 16.) **Gawryś Tadeusz**, egzaminowany zastępca nauczyciela, za-
wiadowca środków do nauki śpiewu i muzyki, gospodarz
klasy III. A.; uczył języka polskiego w klasach I. A. i III. B.,
historii i geografii w klasach III. A. B., IV. B., V.; razem
tygodniowo godzin 22. (do 1. IV. bez j. polskiego w kla-
sie I. A., t. j. godzin 19., od 12. XI. 1912. do 31. I. 1913.
nadto j. niem. w kl. III. B., t. j. godzin 23.)
- 17.) **Ks. Krzemieniecki Stanisław**, zastępca nauczyciela religii
exhortator dla klas niższych, uczył religii w klasach I. A. B.,
II. A. B., razem tygodniowo godzin 8.
- 18.) **Leśniak Jan**, egzaminowany zastępca nauczyciela, gospo-
darz klasy II. B. uczył języka polskiego w klasach I. B. II. B.,
III. A., V., łacińskiego w klasie I. B.; razem tygodniowo go-
dzin 19. (w I. półroczu bez j. polskiego w kl. V. t.j. godzin 16.
- 19.) **Migoń Ignacy**, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II. A.,
uczył języka niemieckiego w klasach II. A., III. A. B., IV.,
A. B., razem tygodniowo godzin 20. (w czasie od 12. XI.
1912. do 31. I. 1913. nie spełniał obowiązków nauczycielskich
z powodu choroby.)
- 20.) **Mydlarczyk Stanisław**, zastępca nauczyciela, gospodarz kla-
sy IV. B.; uczył języka polskiego w klasie IV. B., łaciń-
skiego w klasie IV. B., greckiego w klasie IV. B. niemiec-
kiego w klasie I. A.; razem tygodniowo godzin 18. (od 1.
XI. 1912. do 31. I. 1913. łąc. IV. B., greka IV. B. matem. I.
A. B., II. A., godz. 19.; od 2. XI. 1912. do 31. I. 1913. nadto
j. niem. w kl. III. A., godz. 23.)
- 21.) **Nycz Franciszek**, zastępca nauczyciela, (do 1. IV. 1913. gosp.
kl. I. B., uczył j. pol. w kl. IV. A. j. niem. w kl. I. A. B.,
IV. B., tygod. godz. 17.) na urlopie.
- 22.) **Przeworski Józef**, egzaminowany zastępca nauczyciela, go-
spodarz klasy V., uczył języków: polskiego w klasie II. A.,
łacińskiego w klasach II. A., V., greckiego w klasach IV. A.,
V., razem tygodniowo godzin 25. (do 26. II. 1913. zamiast
j. łacińskiego w kl. II. A., uczył j. polskiego w kl. II. A.,
t. j. godzin 18., od 26. II. 1913. do 1. IV. 1913. bez j. pol-
skiego w kl. II. B. t. j. godzin 21.)
- 23.) **Rogoszewski Jan Romuald**, zastępca nauczyciela, na urlopie.
- 24.) **Türschmid Edward**, egzaminowany zastępca nauczyciela, za-

wiadowca biblioteki polskiej dla młodzieży, gospodarz klasy IV. A., uczył języka polskiego w klasach IV. A. VI. VII., VIII., łacińskiego w klasie IV. A., razem tygodniowo godzin 19. (do 26. II. 1913. bez języka pol. w kl. VII i VIII., a z językiem polskim w kl. II. A. t. j. godzin 16.)

- 25.) **Berger Robert**, nauczyciel 5-cio klasowej szkoły ludowej w Dębicy, uczył od 1. IV. 1913. rysunków odręcznych w klasach III. A. B., IV. A. B., razem tygodniowo godzin 8.
- 26.) **Wallach Mojżesz**, nauczyciel religii mojżeszowej w szkołach ludowych w Dębicy, uczył religii mojżeszowej w czterech oddziałach, tygodniowo godzin 4.

B.) Dla nauki przedmiotu względnie obowiązkowego.

Kaliński Michał, j. w., uczył języka ruskiego w klasach od IV. począwszy, dzieląc uczniów na 3 oddziały stosownie do ilości lat pobieranej nauki, razem tygodniowo w godzinach 6.

C.) Dla nauki przedmiotów nadobowiązkowych.)

- 1.) **Staron Michał**, j. w., udzielał nauki historii kraju rodzinnego w klasie VII. tygodniowo godzin 1.
 - 2.) **Gawryś Tadeusz**, j. w., uczył śpiewu w I. i II. oddziale, tygodniowo godzin 4.
 - 3.) **Berger Robert**, j. w., udzielał od 1. IV. 1913. nauki rysunków odręcznych jako przedmiotu nadobowiązkowego w 1 oddziale w 2 godzinach tygodniowo, tygodniowo godziny 2.
 - 4.) **Gawryś Tadeusz**, j. w. udzielał nauki gimnastyki w oddziale wyższym tygodniowo godzin 4.
 - 5.) **Migdał Antoni**, j. w., uczył gimnastyki w oddziale niższym, tygodniowo godzin 4.
 - 6.) **Czyżewski Tytus**, j. w. (do 1. IV. 1913. udzielał nauki rysunków odręcznych w 1 oddziale w 2 godzinach tygodniowo, godz. 2.)
-

II.

Zmiany w składzie grona nauczycielskiego w ciągu roku szkolnego 1912/13.

C. k. Rada szkolna krajowa uwolniła od obowiązków nauczycielskich zast. naucz. **Wacława Hoffa** (rozp. z dnia 6. lipca 1912. l. 11800/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła z tutejszego zakładu do c. k. gimnazjum z jęz. wykł. polskim w Kołomyi zast. naucz. **Jana Słoninę** (rozp. z dnia 19. sierpnia 1912. l. 12644/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła do tutejszego zakładu, egzaminowanego zast. naucz. **Tadeusza Gawrysia**, z c. k. gimnazjum w Sokalu (rozp. z dnia 22. lipca 1912. l. 13175. /IV.), zast. naucz. **Jana Leśniaka** z c. k. gimnazjum w Mielcu (rozp. z dnia 29. lipca 1912 l. 13182/IV.); zast. naucz. **Tytusa Czyżewskiego**, z c. k. gimnazjum realnego w Łańcucie (rozp. z dnia 25. lipca 1912. l. 12647/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa nadała posady rzeczywistych nauczycieli w tutejszym zakładzie: **Krzysztofowi Krzysztofowiczowi** zast. naucz. w c. k. IV. gimnazjum we Lwowie, przydzielając go równocześnie na rok szkolny 1912/13. do służby w tymże zakładzie (rozp. z dnia 24. sierpnia 1912. l. 9426/IV.); **Stanisławowi Gładysiewiczowi**, zast. naucz. w c. k. I. gimnazjum w Tarnowie (rozp. z dnia 5. września 1912. l. 14826/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim rzecz. naucz. **Michała Staronia** i nadała mu tytuł c. k. profesora (rozp. z dnia 18. lutego 1913. l. 1726/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa udzieliła zniżki godzin nauki do połowy zast. naucz. **Tytusowi Czyżewskiemu**, poruczając równocześnie naukę rysunków odręcznych, przez tegoż zastępcę nauczyciela wskutek wspomnianej zniżki zaniechaną nauczycielowi szkoły ludowej męskiej w Dębicy, **Robertowi Bergerowi** (rozp. z dnia 7. marca 1913. l. 3645/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa udzieliła urlopu: na rok szkolny 1912/13. zast. naucz. **Janowi Romualdowi Rogoszewskiemu** celem

umożliwienia mu objęcia obowiązków nauczycielskich w prywatnem gimnazjum w Zbarażu (rozp. z dnia 2. września 1912. l. 14236/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa udzieliła urlopu celem poratowania zdrowia po koniec roku szkolnego 1912/13. rzecz. naucz. **Tadeuszowi Rojkowi**, (rozp. z dnia 18. lutego 1913. l. 1965/IV), rzecz. naucz. **Stanisławowi Gładysiewiczowi**, (rozp. z dnia 30. marca 1913. l. 5271/IV.) i zast. naucz., **Franciszkowi Nyczowi**, (rozp. z dnia 17. kwietnia 1913. l. 5933/IV.)

Nadto nie pełnił obowiązków nauczycielskich z powodu choroby zast. naucz., **Ignacy Migoń**, w czasie od 12. listopada 1912. do 31. stycznia 1913.

III.

Plan nauki w roku szkolnym 1912/13.

A. Nauka przedmiotów obowiązkowych.

Nauka odbywała się według planu nowego, wydanego rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z 2. sierpnia 1909. l. 44242., opartego na planie normalnym, wydanym dla gimnazjów austriackich rozporządzeniem ministeryalnem z 20. marca 1909. l. 11662., przyczem uwzględniono instrukcję ministeryalną z roku 1900., o ile ona dotychczas znajduje zastosowanie. Nauka rysunków, jako przedmiotu obowiązkowego, odbywała się w roku szkolnym 1912/13. w klasach I. II. III. IV. W wyższych klasach odbywała się nauka tegoż przedmiotu jako nadobowiązkowego. Nauki gimnastyki udzielano w tym roku jeszcze jako przedmiotu nadobowiązkowego.

W sprawozdaniu niniejszem podaje się tylko wykaz lektury autorów łacińskich i greckich, tudzież tych utworów polskich i niemieckich, które czytano w całości bądź w szkole bądź w domu, a które nie są objęte Wypisami,—nadto sprawozdanie z nauki kaligrafii w kl. I. i rysunków w klasie I. II. III. i IV. jako przedmiotów obowiązkowych.

a) W Y K A Z L E K T U R Y.

α) *Lektura łacińska.*

Klasa III.

W oddziale A. i B.

Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Epaminondas, Cimon, Agesilaus, Polopidas.

Prywatnie: Aristides.

Klasa IV.

C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico lib. I. (30 rozdz.) IV. V. VII.

Prywatnie: lib. II. III. i VI.

Klasa V.

Ovidius: I. Ex libris Metamorphoseon czytano ustępy:

1. Describuntur quattuor humani generis aetates. Gigantomachia.
2. Juppiter homines exstinguere constituit.
3. Diluvium.
4. Deucalion et Pyrrha.
5. Fabula de Phaëthonte et Heliadibus.
6. De Niobes eiusque liberorum interitu.
7. De Orpheo et Euridice.
8. Fabula de Mida rege.

II. Ex libris Fastorum czytano ustępy: I. De anno Romuleo deque diebus fastis nefastisque. 1. De Jano biformi. 3. De voeis Februarii origine. 4. Arion a delphino servatur. 5. De Fabiorum ad Cremeram interitu. 6. De Romulo Quirino. 7. Quo dolo Gabii sint capti.

III. Ex libris tristium: 1. Ovidius de vita sua.

IV. Ex reliquis elegiis selecta: De Daedalo et Icaro.

V. Livius: Ab urbe condita lib: 1. (w wyjątkach) i XXI.

Prywatna lektura: II., IV., V., VII.

Klasa VI.

Sallustius: Bellum Catilinae.

Cicero: I. oratio in Catilinam.

Vergilius: Aeneidos lib: I. II. 1—345., VI., VII. 286—640., VIII. 185—279; X. 439—509.; XII. 697—952.; Ecloga I., V.; Georgicon lib. I. 1—42; 118—149;

Prywatnie czytali IV. lib. Aeneidos.

Klasa VII.

Cirero: Wybór z pism filozoficznych.

Pliniusz Młodszy: Listy.

Prywatnie uczniowie czytali resztę ustępów, zawartych w podręczniku szkolnym.

Klasa VIII.

Horatii carmina: lib: I. 1. 3. 4. 6. 7. 14. 15. 21. 22. 25. 26. 31. 34. 37.

II. 1. 2. 3. 7. 13. 14. 17. 18. 20.

III. 1. 2. 4. 5. 8. 13. 18. 21. 30.

IV. 3. 4. 7. 12.

Epodon lib: 2. 7. 9. 10. Carmen saeculare.

Satirarum libri I. 1. 5. 6. 9., libri II. 1. 6.

Epistolarum libri I. 2. 4., 10. 17., lib. II. De arte poetica.

Faciti annalium lib. I. c. 1—30. 49—54.

lib. II. 41—55. 62—63. 69—83.

lib. IV. 1—9. 37—42. 57—59.

lib. XIII. 53—57.

lib. XIV. 51—56.

lib. XV. 38—45. 60—65.

German. 1—46.

Historiarum III. 1—37.

Prywatnie uczniowie czytali resztę ustępów, zawartych w podręczniku szkolnym.

3) *Lektura grecka.*

Klasa V.

Xenofont: Z Anabasis: 1. Powód do wojny i przygotowania wojenne. 2. Wojsko greckie buntuje się. 3. Pochód przez Cylicję i Syryę. 4. Zdrada Orontasa. 5. Pochód przez Babilonię. 6. Bitwa pod Kunaksą. 7. Życie i charakter Cyrusa. 8. Hellenowie zawierają z Persami zawieszenie broni. 9. Zdrada. 10. Ksenofont. Wybór dowódców wojska greckiego.

Z Cyropedyi: 1. Pochodzenie Cyrusa i wychowanie u Persów. 2. Cyrus u swojego dziadka Astyagesa.

Z pamiętników: Część I.

Homer: Ilias ks. I. III. VI.

Prywatna lektura: II. VII. VIII.

Klasa VI.

Homer Ilias. Przeczytano w całości ks. VI. IX. X. XVI. w wyjątkach ks. XVIII.

Plutarch: Demostenes.

Herodot: Przedmowa, ks. I. 1—4. i 5. 23—24. 204—214. ks. VII. według podręcznika szkolnego.

Klasa VII.

Demosthenes: Olintyka I i II.

Homer: Odyssea: ks. I. 1—115., V. VI. VII. X. XI. XIII. XXIII.

Plato: Apologia.

Sofokles. Ajax.

Klasa VIII.

Plato Wyjątki z Protagorasa, Gorgiasa, Uczty.
Euripides: Ifigenia w Taurydzie.

γ) *Lektura polska.*

Oprócz utworów i wyjątków, pomieszczonych w wypisach, czytano w całości:

Klasa V.

Mickiewicz: Pan Tadeusz.

Szekspir: Makbet.

Fredro: Zemsta.

Nadto prywatnie czytali uczniowie: komedye Fredry, Moliera, tragedye Szekspira, jakoteż niektóre nowele Sienkiewicza, Prusa i Orzeszkowej.

Klasa VI.

Rey: Żywot człowieka poczciwego,

Kochanowski: Odprawa posłów greckich,

„ Treny,

Górnicki: Dworzanin, II. ks.

Sienkiewicz: Trylogia,

Pasek: Pamiętniki,

Krasicki: Przypadki Doświadczyńskiego cz. I., Satyry.

Rzewuski: Listopad.

Klasa VII.

Niemcewicz: Powrót Pośła,

Feliński: Barbara Radziwiłówna,

Mickiewicz: Dziady wileńskie (I. II. IV.),

„ „ drezdeńskie (III).,

„ Konrad Wallenrod,

„ Sonety krymskie,

Malczewski: Marya,

Goszczyński: Zamek kaniowski,

Fredro: Śluby panieńskie.

Klasa VIII.

Fredro: Śluby i po 3 kom: do wyboru,

Słowacki: w całości,

Krasiński: Nieboska komedia,
 „ Irydyon, Przedświt, Psalmy przyszłości,
 Korzeniowski: Mnich.
 Nadto czytali uczniowie: Kolokację, Starą baśń.

δ) *Lektura niemiecka.*

Klasa V. Hauff: Die Karawane.

Klasa VI. Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugenichts.

Klasa VII. Schiller: Wilhelm Tell, Goethe: Egmont.

Klasa VIII. Goethe: Iphigenie, Eaust, (I. u. II. Teil.)

b) K A L I G R A F I A.

Udzielano nauki w obu oddziałach klasy I. po jednej godzinie tygodniowo. Ćwiczone systematycznie w piśmie polskim i niemieckim według wzorów, pisanych przez nauczyciela na tablicy.

c) RYSUNKI ODRĘCZNE.

W klasie I.

Naukę rozpoczęto ćwiczeniami rozmachowemi na łatwych motywach ornamentów swojskich i obcych, następnie rysowano liście z natury i stylizowane i przedmioty z otoczenia w konturach.

W klasie II.

Po objaśnieniu zjawisk perspektywicznych rysowano w perspektywie przedmioty graniaste z oznaczeniem mocy cienia własnego i rzuconego. Naukę tę przeplatano rysunkiem płaskim i ćwiczeniem w nakładaniu barwami.

W klasie III.

Rysowano przedmioty graniaste i okrągłe w perspektywie pojedynczo w grupach, ćwiczone w cieniowaniu węglem, ołówkiem i kredą kolorową, nadto malowano liście, pióra, motyle. Od czasu do czasu przeplatano tę naukę rysunkiem ornamentu płaskiego.

W klasie IV.

Rozszerzono materiały naukowy z zakresu rysowania z natury na przedmioty przemysłu artystycznego, ustawiane pojedynczo i w grupach. Do wykończenia wzorów używano ołówka, pendzla, węgla i kredy kolorowej. Na wycieczkach robiono szkice z roślin, drzew i krajobrazów.

d) NAUKA RELIGII MOJŻESZOWEJ.

I. oddział (klasy I. i II.)

Historia biblijna do podziału państwa. Objasnienia Dekalogu. Święta i posty. Modlitwa poranna i wieczorna i Błogosławieństwa.

II. oddział (kl. III. i IV.)

Historia biblijna od podziału państwa aż do jego upadku. Najważniejsze przepisy ceremonialne i rytualne. Modlitwa na sobotę i święta.

III. oddział (kl. V. i VI.)

Historia Żydów po upadku państwa. Wybór ustępów w Pentateuchu i Proroków z objaśnieniami pod względem treści i historyi.

IV. oddział (kl. VII i VIII.)

Życiorysy sławnych mężów. Etyka na podstawie dwóch pierwszych rozdziałów Przypowieści Ojców »Pirke Abot«.

B. Nauka języka ruskiego jako przedmiotu względnie obowiązkowego.

Nauka odbywała się w trzech oddziałach po dwie godziny tygodniowo podług planu A.

Oddział I.

Z gramatyki przerobiono głosownię i odmianę wyrazów. Składnię omawiano przygodnie. Z Wypisów B. Łepkiego przeczytano 28 ustępów i 2 memorowano. Ćwiczenia pisemne odbywały się z początkiem każdej lekcyi, później co dwa tygodnie.

Oddział II.

Z gramatyki powtarzano odmianę wyrazów i przerobiono składnię. W 1. półroczu czytano w dalszym ciągu ustępy z Wypisów B. Łepkiego, w II. półroczu z Wypisów Al. Barwińskiego »Wyimki z narodnoji literatury XIX. wieku« cz. I. dzieła cenniejszych pisarzy od Kotłarewskiego do Szewczenki (wyłącznie). Przytem dawano odpowiednie objaśnienia literacko-historyczne. Zadania szkolne pisano dwa razy w miesiącu.

Oddział III.

Z gramatyki omawiano przegodnie ważniejsze wiadomości. Z Wypisów Al. Barwińskiego j. w. cz. II. przy odpowiednich objaśnieniach literacko-historycznych, czytano w wyimkach dzieła niektórych pisarzy od Kulisza począwszy. Zadania szkolne dwa razy na miesiąc.

C. Nauka przedmiotów nadobowiązkowych.

1. *Historja kraju rodzinnego.*

Udzielano w kl. VII. i VIII. w I. półroczu według podręcznika Lewickiego i Kutrzeby.

W klasie VII.

Poznano historję Polski od końca wieku XIII. do końca XVII

W klasie VIII.

Od pierwszego podziału Polski do roku 1863. włącznie. Podano ogólny pogląd na całokształt dziejów Polski ze szczególnem uwzględnieniem wewnętrznego ustroju państwa.

2. *Rysunki odręczne.*

Udzielano nauki w jednym oddziale w dwóch godzinach tygodniowo. który obejmował uczniów klas V. — VIII.

Uczniowie robili zdjęcia z pojedynczych przedmiotów i grup. Z uczniami zdolniejszymi przerobiono rysunek figuralny z modeli gipsowych i z natury. Do wykonania rysunków używano ołówków, węgla, farb i nowej kredy kolorowej. W czasie stosownym przedsiębrano wycieczki poza szkołę dla zdjęć z natury.

3. Nauka gimnastyki.

Nauka odbywała się w czterech oddziałach po dwie godziny tygodniowo.

I. Oddział.

Ćwiczenia w obrotach i pochodach w szeregu, dwuszeru i kolumnie czwórkowej, ćwiczenia rzędowe, proste, najprostrze, ćwiczenia na drążku, poręczach, koniu, koźle, na linach i kółkach ćwiczenia laskami, w skoku na wysokość i w dal. Zabawy: piłka nożna w koło i punkty.

II. Oddział.

Ćwiczenia jak w I. oddziale, zastosowane do rozwoju fizycznego uczniów, ćwiczenia ciężkimi. Zabawy jak w I. oddziale, nadto piłka nożna z granicą.

III. i IV. Oddział.

Ćwiczenia parterowe, wolne, laskami i ciężarkami, musztra, ćwiczenia na wszystkich przyrządach gimnastycznych I., II., i III. stopnia, a z lekkiej atletyki skok w dal, w wyż, rzut dyskiem i oszczepem.

4. Nauka śpiewu.

Odbywała się w 2 oddziałach w 4 godzinach tygodniowo.

W oddziale I.

Uczniowie poznali wartość nut, znaki muzyczne i dynamiczne, gamę diatoniczną i interwały, nadto przerabiali jedno głosowe ćwiczenia praktyczne.

W oddziale II.

Uczniowie śpiewali pieśni na chór męski z organem i a cappella, treści religijnej i świeckiej na uroczystościach i na nabożeństwach zakładowych. W kościele wykonywano msze: Gounoda, Millera, Biegera, Hallera, Schöpfa, Perosiego, pieśni adwentowe, kolendy, wielkopostne, wielkanocne i okolicznościowe.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych.

a) w języku polskim.

Klasa V.

1. a) Dzieckiem w kolebce, kto łeb urwał hydrze,
Ten młody zdusi centaury* (Mick.)
b) Najważniejsze wypadki mojego życia. Szkic biograficzny. (dom.)
2. a) Wieczór letni na wsi (na podst. P. Tad.)
b) Stan polityczny Europy w r. 1812. (na podst. P. Tad.) (szk.)
3. a) Zamek, dwór i zagroda w „Panu Tadeuszu“
b) Geneza i stopniowanie uczuć bólu rodzicielskiego w „Ojcu zadżumionych“ (dom.)
4. a) Wesele chłopskie (na podst. lekt. szkoln.)
b) Podanie gminne o Sicińskim (na podst. „Popasu w Upicie“) (szk.)
5. a) Zima (opis)
b) „Moje święta“ (Kartka z pamiętnika) (dom.)
6. a) Słońce w trzech porach dnia letniego.
b) Obraz bitwy (na podst. Pana Tad.) (szkoln.)
7. Dlaczego mamy kochać „P. Tadeusza“?
8. Wyjaśnić allegoryę w wierszu Asnyka p. n. Limba (szk.)
9. Osnowa i forma pieśni gminnej. (Na podst. zamieszczonego w wypisach zbioru pieśni ludowych.) (dom.)
10. a) Spór Cześnika z Rejentem w Zemście Fredry.
b) Tok akcji w Makbecie.
c) Na Makbecie Szekspira wykazać istotę dramatycznej osnowy. (szk.)

Klasa VI.

1. a) Wartość podróżowania pieszo a koleją żelazną.
b) Złoto a żelazo. (dom.)
2. a) Życie szlachcica polskiego w XVI. w. (na podst. lektury Reya.)

- b) Jakie przymioty miał mieć dworzanin według wyobrażenia Górnickiego? (szk.)
- 3. a) Jakich kar żąda Modrzewski za mężobójstwo i jak to uzasadnia?
- b) Jakich reform domagają się pisarze polityczni w w. XVI.? (szk.)
- 4. a) Hołd pruski na obrazie Matejki — a w „Proporcu” Kochanowskiego.
- b) Skala uczucia boleści w „Trenach” Kochanowskiego
- c) A jeśli komu droga otwarta do nieba, Tym, co służą ojczyźnie... (Kochanowski, Pieśni) (dom).
- 5. a) Jakie przestrogi dawał Skarga swemu narodowi?
- b) Skarga jako zwolennik monarchizmu.
- c) Skarga jako kaznodzieja.
- 6. a) Wykazać zepsucie smaku u Birkowskiego przez porównanie go ze Skargą.
- b) Wieś polska w poezycji Kochanowskiego i Szymonowicza.
- c) „Nauczyciele, księgi, świat są to słupy gdzieś nigdzie porozstawiane po stepie, wśród którego wieść się potrzeba samemu okiem, sercem i głową...” (Kraszewski, Powieść bez tytułu) (dom.)
- 7. a) Duch rycerski w literaturze XVII. w.
- b) Powody upadku literatury polskiej w XVII. w. (szk.)
- 8. a) Powaby wiosny.
- b) Żywoć patryotycznie — religijny w literaturze polskiej XVII. w. (dom)
- 9. a) Wartość historyczna i literacka pamiętników.
- b) Obraz życia szlachty polskiej w drugiej połowie XVII. w. (na podst. Pamiętników Paśka.) (szk.)
- 10. a) Jakich reform domaga się Leszczyński w Głosie wolnym i jak je uzasadnia.?
- b) Zasługi Konarskiego. (szk.)

Klasa VII.

- 1. a) Walka o byt w przyrodzie.
- b) Gutta cavat lapidem.

- b) Jakie przymioty miał mieć dworzanin według wyobrażenia Górnickiego? (szk.)
- 3. a) Jakich kar żąda Modrzewski za mężobójstwo i jak to uzasadnia?
- b) Jakich reform domagają się pisarze polityczni w w. XVI.? (szk.)
- 4. a) Hołd pruski na obrazie Matejki — a w „Proporcu” Kochanowskiego.
- b) Skala uczucia boleści w „Trenach” Kochanowskiego
- c) A jeśli komu droga otwarta do nieba, Tym, co służą ojczyźnie... (Kochanowski, Pieśni) (dom).
- 5. a) Jakie przestrogi dawał Skarga swemu narodowi?
- b) Skarga jako zwolennik monarchizmu.
- c) Skarga jako kaznodzieja.
- 6. a) Wykazać zepsucie smaku u Birkowskiego przez porównanie go ze Skargą.
- b) Wieś polska w poezycji Kochanowskiego i Szymonowicza.
- c) „Nauczyciele, księgi, świat są to słupy gdzieś nigdzie porozstawiane po stepie, wśród którego wieść się potrzeba samemu okiem, sercem i głową...” (Kraszewski, Powieść bez tytułu) (dom.)
- 7. a) Duch rycerski w literaturze XVII. w.
- b) Powody upadku literatury polskiej w XVII. w. (szk.)
- 8. a) Powaby wiosny.
- b) Żywoć patryotycznie — religijny w literaturze polskiej XVII. w. (dom)
- 9. a) Wartość historyczna i literacka pamiętników.
- b) Obraz życia szlachty polskiej w drugiej połowie XVII. w. (na podst. Pamiętników Paśka.) (szk.)
- 10. a) Jakich reform domaga się Leszczyński w Głosie wolnym i jak je uzasadnia.?
- b) Zasługi Konarskiego. (szk.)

Klasa VII.

- 1. a) Walka o byt w przyrodzie.
- b) Gutta cavat lapidem.

4. a) Zagadnienie społeczne w „Nieboskiej Komedyi.”
b) Mąż Hr. Henryk w „Nieboskiej komedyi” (próba charakt. (szk.)
5. a) Mowa jubileuszowa ku czci Skargi.
b) Co znaczą słowa „Γνωθὶ σεαυτὸν” (szk.)
6. Przykłady pokuty i odrodzenia duchowego w literaturze. (szk.)
7. Trzeba mieć bardzo szlachetną duszę, aby odczuć inną szlachetną duszę. (Prus). (dom.)
8. a) Geneza messyanizmu i jego fazy rozwojowe w dziejach literatury narodowej.
b) Ciekawość — żądza wiedzy. (szk.)

b) *W języku niemieckim :*

Klasa V.

1. Pelops in Pisa (szk.)
2. Die Freundschaft. (dom.)
3. Kannitverstan. (szk.)
4. Hofers Heldentod. (dom.)
5. Der Wassermensch. (szk.)
6. Aus dem Walde. (dom.)
7. Die Ankunft auf dem Gespensterschiffe. (szk.)
8. Das grause Geheimnis des Ödipus. (dom.)
9. Die Sieben gegen Theben. (szk.)
10. Des Frühlings Erwachen. (dom.)
11. Der falsche Prinz. (szk.)
12. Bilder vom Perron. (dom.)
13. Karl der Große. (szk.)

Klasa VI.

1. Die Botschaft des Katers. (szk.)
2. Hektors Abschied. (dom.)
3. Kudruns Klage. (szk.)
4. Motive der Rolandsage. (dom.)
5. Taillefer. (szk.)
6. Meine Privatlektüre. (dom.)
7. Ungleiche Kameraden. Eine Szene nach freier Wahl. (szk.)
8. Die Freuden des Winters, albo Eine Skautpartie im Winter. (dom.)
9. Der Ritter schildert sein Abenteuer mit dem Drachen. (szk.)

10. Ein lustiger Gesell. Eine Szene nach freier Wahl. (dom.)
11. Die mittelalterliche Falknerei. (szk.)
12. Auf dem Dampfer des Norddeutschen Lloyd. (dom)
13. Das fröhliche Studentenlied in Eichendorffs Taugenichts. (szk.)

Klasa VII.

1. Der Stoff des Nibelungenliedes. (szk.)
2. Walters politische Dichtung. (dom.)
3. Wie exponiert Schiller seinen W. Tell. (szk 2. g.)
4. Herbstbetrachtungen. (dom.)
5. Tells Monolog. IV. 3. (szk.)
6. Die Götter Griechenlands. (dom.)
7. Die Regentin im Gespräche mit Macchiavell. (szk.)
8. Ein Bild aus dem Leben. (dom.)
6. Klopstocks patriotische Dichtung. (szk. 2. godz.)
10. Albas Staatsanschlag. (dom.)

Klasa VIII.

1. Schillers Jugenddichtung. (szk. 2. godz.)
 2. Allerseelentag. (dom.)
 3. Die Zueignung des Goetheschen Faust (szk. 2. g.)
 4. Das Eleusische Fest. (dom.)
 5. Die Kennzeichen der deutschen Romantik. (szk.)
 6. „Ein guter Mensch in seinem dunklen Drange Ist sich des rechten Weges wohl bewußt“ (dom)
 7. Per aspera ad astra. (dom.)
Durch Beispiele aus dem Leben und der Geschichte zu erhärten.
 8. Iphigeniens Humanitätsideal. (szk.)
-

V.

Stan zbiorów naukowych.

A. Biblioteka.

1: Dla nauczycieli.

Z końcem roku szkolnego 1912/13. było 1580. dzieł w 2153. tomach. W roku szkolnym 1912/13. zakupiono 102 dzieł w 126. tomach.

Z tych znaczniejsze są: A. Szelągowski: Wschód i zachód. Hrachowina: Initialen Alphabete und Randleisten verschiedener Kunstepochen. Kukiel: Dzieje oręża polskiego. Foerster: Christentum und Klassenkampf. Dybowski: O Syberyi i Kamczatce. Hoessick: Chopiniana. Brzozowski: Płomienie. Cornisch: Świat zwierząt. Kruszyński: Stary Gdańsk i historia jego sztuki. Olszewski: Mapa górniczo przemysłowa Galicyi. M. Ernst: Planety i warunki życia na nich. W Kossak: Wspomnienia. K. Morawski: M. Tullius Cicero. St. Zaremba: Arytmetyka teoryczna. Encyklopedya polska tom I. Föerster: Wychowanie człowieka. Grabiec: Rok 1863. Mollier: Dzieła. Krasieński: Pisma. Brückner: Dzieje literatury polskiej w zarysie. Przybyszewski: Wyzwolenie.

W darze otrzymano publikacye Akademii Umiejętności w Krakowie.

Czasopisma.

W roku szkolnym 1912/13. prenumerowano następujące czasopisma: *a) polskie*: Bibliotekę warszawską, 2. Eos, 3. Kosmos 4. Pamiętnik literacki, 5. Poradnik językowy. 6. Przegląd filozoficzny, 7. Przewodnik bibliograficzny, 8. Przegląd polski, 9. Wszechświat, 10. Ruch, 11. Muzeum, 12. Książka, 13. Lud, 14. Przegląd powszechny, 15. Kwartalnik historyczny, 16. Krytyka; *b) niemieckie*: 1. Das literarische Echo, 2. Zeitschrift f. d. phys. u. chemischen Unterricht, 3. Zeitschrift für Zeichenunterricht, 4. Zeitschrift für österr. Gymnasien, 5. Petermanns Mitteilungen.

Programy.

Z końcem roku szkolnego 1912/13. było 1670 Programów zakładów średnich krajowych i pozakrajowych.

2. Dla młodzieży.

a) polska.

Liczy obecnie dzieł 1046. Dzieli się na księżnicę niższego gimnazjum, zawierają dzieł 437. i wyższego gimnazjum o 619 dziełach.

W ostatnim roku nabyto 97 książek.

b) niemiecka.

Liczy obecnie numerów 389, tomów 706, powiększyła się o numerów 24, tomów 21.

c) ruska:

Biblioteka liczyła z końcem roku szkolnego 1912/13. 53 dzieł w 69 tomikach. W ostatnim roku przybyło nowych dzieł 15. Jest więc 68 dzieł.

Udział uczniów i ruch książek w Bibliotece dla młodzieży w roku szkolnym 1912/13.

KLASA	Dziółka polskie		Dziółka ruskie		Dziółka niemieckie	
	Ilość uczniów wy- pożyczających	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych	Ilość uczniów wy- pożyczających	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych	Ilość uczniów wy- pożyczających	Ilość dzieł (tomów) wypożyczonych
I. a.						
I. b.						
II. a.	23	147				
II. b.	23	156				
III. a.	18	155				
III. b.	15	182				
IV. a.	31	350			20	44
V.	27	210	14	32	34	64
VI.	22	135	5	14	47	120
VII.	27	324			24	82
VIII.	33	260			20	70
Razem	219	1919	19	46	145	380

3. Biblioteka pauperum.

Z początkiem roku szkolnego 1912/13. Biblioteka ta obejmowała 574 podręczników szkolnych w 564 tomach. W ciągu roku za-

kupiono z funduszu „Pomocy koleżańskiej“ i otrzymano w darze 55 podręczników. Usunięto z powodu zużycia 113 podręczników. Ogółem Biblioteka ta liczy obecnie 495 podręczników.

B. Gabinet geografii i historii.

Gabinet ten obejmuje według inwentarza z końcem roku szkolnego 1912/13. 310 pozycji — a 411 przedmiotów, — mianowicie: 3 globy; 1 telurium, 1 busołą 128 map, 13 kart specjalnych, 21 kart generalnych, 156 obrazów, 2 stereoskopy, 32 obrazów stereoskopowych, szkice kartograficzne — „Na około świata“ (2 części), „Obrazy dla szkoły i domu“ (2 serye). Regenten Österreichs, Hirt — Völkerkunde (3 tomy), Bilderatlas zur Pflanzengeographie.

C. Gabinet historii naturalnej.

Dział mineralogiczny i geologiczny obejmuje 154 numerów inwentarza. W skład jego wchodzi: 190 minerałów i skał, 6 modeli zwierząt wymarłych, 54 tablic, zbiorek skamienielin, zbiorek imitacji drogich kamieni, zbiorek modeli z drzewa, modele kryształograficzne.

Dział botaniczny obejmuje z końcem roku 1912/13. ogółem 44 numerów inwentarza. W skład jego wchodzi: 25 modeli roślin, jeden zbiór modeli grzybów, 132 tablic, 1 zielnik, 2 pudełka modeli zasuszonych roślin owadożernych i nasion, zbiór drzew skamieniałych, stereoskop i fotografie do niego.

Dział zoologiczny obejmował z końcem r. 1912/13. ogółem 228 numerów inwentarza. W skład jego wchodził okazy i tablice. W ostatnim roku przybyły 3 okazy, t. j. żuraw, czapla biała i preparaty urządzeń pszczelich.

D. Gabinet zbiorów do nauki fizyki i chemii.

Inwentarz zbiorów do nauki fizyki obejmuje 302 pozycji, a do nauki chemii 156.

W roku szkolnym 1912/13. zakupiono: busołą stycznych, rurkę do promieni Röntgena wraz ze statywem, radiometr Crookesa, rurkę Crookesa z krzyżem, widełki turmalinowe, przyrząd fotograficzny, przyrząd polaryzacyjny Nöremberga, łyżkę szklaną, rogową i żelazną, 2 naczynia grafitowe i 3 porcelanowe do to-

pieńia, obcęgi do topienia, 8 szklanych kolb, 8 retort szklanych, 4 siatki druczane żelazne, flaszkę Mariotta, 6 naczyń walcowatych szklanych do badania cieczy.

E. Zbiór środków pomocniczych do nauki matematyki.

Inwentarz środków pomocniczych obejmuje 9 pozycyi.

W ostatnim roku wzbogacił się zbiór o graniastosłup, trójkątny i sześciokątny z przekrojami, graniastosłup podzielony: na ostrosłupy, stożek i ostrosłup, kulę.

F. Gabinet archeologii i sztuki.

Składa się z 26 pozycyi, z których najważniejsze są: Teodor Hoppe „*Bilder zur Mythologie u. Geschichte*“ — Furtwängler-Ulrich „*Denkmäler griech. u. röm. Sculptur*“ — Bruckman „*Schulwandtafeln zur Veranschaulichung antiker Kunst*“ — Cybulski „*Tabulae, quibus antiquitates Graecae et Romanae illustrantur*“ — Pichlers Witwe „*Wandtafeln zur Veranschaulichung des antiken Lebens*“ von Dr. Gall u. Dr. Rebhahn Ch. Ziegler „*Das alte Rom. Klassische Kunst*“ A. E. Seemann „*Alte Meister*“, Colignon „*Geschichte der griechischen Plastik*“ Pasquale d'Amelio „*Domus Vettia Pompeiana*“, wreszcie modele domu, ubiory, naczynia greckie, stereoskopy.

G. Zbiór przyrządów do nauki gimnastyki i przyborów do gier i zabaw.

Inwentarz środków do nauki gimnastyki i przyborów do gier i zabaw obejmuje pozycyi 69.

H. Gabinet rysunkowy.

Liczy przyborów do nauki rysunków 5, wydawnictw 27, modeli do nauki perspektywy 56, przedmiotów z natury jak naczyń, tablic, zaszuszonych liści, piór i ogonów ptasich, motyli owadów w kasetkach, przedmiotów codziennego użytku, wypchanych ptaków, razem sztuk 219. Modeli gipsowych liczy gabinet 28, przeważnie głów i biustów klasycznych. Do użytku nauczyciela rysunków zaprenumerowano miesięcznik: „*Zeitschrift für Zeichen und Kunstunterricht*“.

I. Zbiór środków do nauki śpiewu.

Obejmuje 100 pieśni, 28 podręczników do nauki śpiewu i 30 śpiewników na 2 głosy. W ostatnim roku szk. wzbogacił się inwentarz o 7 pieśni i 3 msze.

VI.

Ważniejsze rozporządzenia władz szkolnych.

C. k. Rada szkolna krajowa zakazuje drużynom skautowym odbywania dalszych wycieczek w czasie, w którym odbywają się egzorty i nabożeństwa niedzielne i świąteczne, by nie dawać młodzieży sposobności opuszczania wspomnianych ćwiczeń religijnych. (rozp. z dnia 13. września 1912. l. 15726/IV.)

Prezydium c. k. Rady szkolnej krajowej zabrania uczniom szkół średnich należeć do t. zw. „dzikiego scoutingu“ (t. j. nieorganizowanego z udziałem przedstawicieli władz szkolnych) ewentualnie drużyn strzeleckich lub związku strzeleckiego. (rozp. z dnia 10. grudnia 1912. l. 597/pr.)

C. k. Rada szkolna krajowa zabrania uczniom używać na wycieczkach napojów alkoholowych (rozp. z dnia 31. grudnia 1912. l. 22341/IV.)

C. k. Rada szkolna krajowa pozwala uczniom na noszenie ubrań skautowskich jedynie podczas ćwiczeń skautowych, a zabrania używania tego stroju podczas wszelkich uroczystości i przechadzek. (rozp. z dnia 14. lutego 1913. l. 1245/IV.)

VII.

Fizyczny rozwój młodzieży.

Prócz ćwiczeń fizycznych, w których bierze młodzież udział podczas nauki gimnastyki, uprawiano w ciągu ostatniego roku szkolnego między lekcyami szkolnemi na dziedzińcu gimnazyalnym zabawy i gry ruchowe. W godzinach popołudniowych oddawała się młodzież w zimie: ślizgawce na stawie kolejowym i saneczkowaniu na pagórkach gawrzyłowskich, a w lecie: grano szczególnie w piłkę nożną, rzucono dyskiem i skakano o tyczce na błoniach wojskowych, na co zezwoliła c. i k. komenda stacyjna.

Prócz tego młodzież całego zakładu jest zorganizowana w korpusy studenckie pod kierownictwem prof. Radomskiego.

Na czele korpusów stał do maja 1913. uczeń VIII kl. Münnich Tadeusz, od maja zaś uczeń kl. VII. Jurczyński Kazimierz.

Poszczególne oddziały klasowe korpusów odbywały ćwiczenia w pochodach i obrotach pod kierownictwem naczelników klasowych.

Prócz tego w zorganizowanych oddziałach odbywała młodzież pochody z gimnazjum do kościoła na nabożeństwa i także pochody w czasie uroczystości narodowych i uroczystości Zakładu.

Wycieczki.

Nie zaniedbano również w ostatnim roku szkolnym wycieczek z uczniami i to tak w bliższą okolicę, jak kolejną do miejsc historycznych i zakładów przemysłowych. Oto poczet tych wycieczek: 1.) na wzgórze gawrzyłowskie (p. A. Migdał i p. I Migoń, kl. I. A. B., III. A., uczniów 35, 5. października, pieczenie ziemniaków), 2.) do Łatoszyna (p. Migdał, p. Migoń, kl. I. A i II. A., uczniów 40, 12 października, zwiedzanie gorzelni), 3.) na wzgórze gawrzyłowskie (p. Nycz, p. Leśniak, kl. I. A, B, IV B., uczniów 42, 19. października, zabawa), 4.) do (Ropczyc p. Stachnik, kl. VIII., uczniów 14, 17. kwietnia, zabawa), 5.) do Łatoszyna (p. Stachnik kl. IV. A., uczniów 18, 26. kwietnia, zwiedzenie gorzelni), 6.) na

Łysą górę (p. Stachnik, kl. III. B., uczniów 12, 30. kwietnia, zabawa), 7.) do Pilzna (p. Stachnik, kl. VII. i VIII., uczniów 23. 1. maja, zabawa), 8.) do Czech i Krakowa (p. Radomski, kl. III—VI., uczniów 19, 10. — 14 maja, wycieczka naukowa), 9.) do Pustyni (p. Stachnik, kl. III. B, uczniów 8, 12. maja, zwiedzenie kławów rybnych i gorzelni), 10.) do Chechu (p. Przeworski, kl. V., uczniów 25, zabawa), 11.) do Łęk górnych (p. Wiśniewski, zbiorowa, uczniów 48, 18. maja, zabawa). 13.) do Stasiówki (pp. Wiśniewski. Gawryś. Mydlarczyk, kl. II. III. IV., uczniów 60, zabawa), 13.) przez Gorzejowę do Brzostka (pp. Wiśniewski i Stachnik, zbiorowa, uczniów 34, skautowa), 14.) do Gawrzyłowej (pp. Radomski, Leśniak, Türschmid, kl. I. II. IV. VI. uczniów 63, zabawa).

Z wyżej wymienionych wycieczek na osobną wzmiankę zasługuje pod 8. wyszczególniona.

Dnia 10. maja o godzinie 10. rano wybrało się 19 uczniów a to: 2 z kl. III. A, 8. z kl. IV. B., 1 z kl. V., 8 z kl. VI. pod kierownictwem prof. Michała Radomskiego w podróż do Pragi pociągiem osobowym. Podróż trwała do godz. 6. min. 50. rano dnia 11. maja. Już po drodze zwracali uwagę uczestnicy wycieczki na wyższy stan kultury rolnej w miarę, jak wjeżdżali na ziemię szląską, morawską, czeską. Zwracały szczególnie uwagę starannie uprawione pola, murowane zabudowania gospodarskie i szeregi drzew owocowych, zasadzonych wzdłuż wszelkich dróg, a nawet na miedzach, oddzielających grunta sąsiadów. Oglądano również gęsto rozsiane różnego rodzaju fabryki z wysokimi kominami, co jest znamię kraju przemysłowego.

W Pradze na dworcu powitał wycieczkę p. dr Houdek, właściciel fabryki przyrządów fizykalnych, od którego przeważnie nasz zakład sprowadza także przyrządy, a który za pośrednictwem Slovansky'ego Klubu postarał się poprzednio o pomieszczenie wycieczki i o przewodnika, nadto p. Stanisław Forman, działacz wszechsłowiański, sekretarz magistratu w Pradze i sekretarz Słowiański'ego Klubu. Ci dwaj panowie zaprowadzili uczestników wycieczki do szkoły św. Trójcy, gdzie w sali gimnastycznej złożyli swe rzeczy i na przygotowanych bezinteresownie przez gminę miasta Pragi siennikach miasta Pragi spali przez czas pobytu w tem mieście, Slovansky Klub zaś wydelegował swego sekretarza p. Formana na przewodnika wycieczki i bezpłatnie dostarczył śniadań uczestnikom wycieczki.

W pierwszym dniu pobytu w Pradze (11. maja) zwiedzono

starożytny magistrat z dobrze zachowanymi niektórymi salami i urządzeniami z ubiegłych wieków, szczególnie do celów ówczesnego sądownictwa przeznaczonych, oraz z zegarem starożytnym na wieży, w którym podczas bicia godzin przesuwają się różne figurki, (12 apostołów) a po zwiedzeniu kilku kościołów, podczas czego uczniowie zapoznali się ze stylami architektonicznymi, i wysłuchaniu w kościele teńskim mszy św. i przeszedszy obok gmachów uniwersyteckich, udano się nad Wełtawę, gdzie oglądano szereg (8) mostów, starożytny wodociąg miejski. Przez most Karola przeszła wycieczka na Hradczany, a p. Forman wyjaśniał znaczenie i pochodzenie figur, umieszczonych na bokach wzdłuż mostu. Na Hradczanach tuż za mostem zaczyna się dzielnica arystokratyczna Pragi. Każdy dom opatrzone w herby właścicieli, posiada własną historię. Między tymi domami po 209 schodach wchodzi się na zamek królewski, zajęty dzisiaj i utrzymywany przez państwo. Środek zajmuje kościół katedralny, którego części pochodzą z różnych czasów kaplica z czasów króla Władysława Jagiellończyka z insygniami królestwa polskiego. Naokoło katedry obszerny dziedziniec otoczony jest szeregiem budowli, mieszczących w sobie komnaty królewskie dobrze utrzymane, z których wycieczka zwiedziła salę tronową, sale balowe, dawne urzędnia sądowe wraz z urządzeniami egzekucyjnymi (głodomornia w wieży Daliborga).

Następnie zwiedzono belweder ze starymi obrazami, przedstawiającymi ważniejsze momenty z historii czeskiego narodu, a po zwiedzeniu fabryki przyrządów fizykalnych p. dr. Houdeka i Herwerta* udano się do królewskiego zwierzyńca (kralevska obora) na wystawę gospodarską. Tu, spożywszy obiad, zabawiono do wieczora, oglądając doskonale wyhodowane zwierzęta domowe i najrozmaitsze maszyny rolnicze.

Wystawa, jak corocznie, mieści się w rozległych pawilonach, zbudowanych na stałe do tego celu kolosalnym kosztem. Te coroczne wystawy są jakby widocznym hilańsem gospodarstwa czeskiego, dzisiaj bardzo rozwiniętego. Bo kiedy wystawa przed 100 laty mieściła się w jednej sali (Władysławskiej) na zamku królewskim, to obecnie zajmuje pawilony o powierzchni kilku morgów i otwarte miejsca o powierzchni kilkunastu morgów.

W powrocie z wystawy wycieczkowcy spożyli na jednej z wysp Wełtawy wieczerzę, a następnie udali się na nocleg.

W drugim dniu (12. maja) zwiedzono jako osobliwość kolosalny zakład handlowy p. Novakowej, w którym podziwiano

urządzenia i organizację handlowej instytucji; krajowe muzeum przyrodnicze i etnograficzne, gdzie uczniowie mieli sposobność oglądać wspaniałe okazy przyrodnicze; miejskie muzeum archeologiczne królestwa czeskiego, a zjadłszy obiad w restauracji »Adria,« udali się się framwajem, a potem koleją hydrauliczną na górę »Pétrin«. Tu z wieży żelaznej 60 m. wysokiej, zobaczyli widok całej Pragi z okolicą. P. Forman wyjaśniał stąd przebieg bitwy na Białej górze, która leży obok »Pétrina«. W powrocie z Pétrina zwiedzono muzeum etnograficzne, a następnie wrócono do kwatery, by się posilić i odpocząć, gdyż wieczorem miano się wybrać do »Narodnego Divadla« na operę »Daliborg«. »Narodne Divadlo«, to teatr starszej daty. »Daliborg« to opera osnuta na tle sądu królewskiego nad rycerzem Daliborgiem z czasów Władysława Jagiellończyka. Od tego samego Daliborga nosi nazwę wieża więzienna na Hradczanach.

Dnia 13. maja wybrała się wycieczka w drodze powrotnej do czeskiego miasta Kolina, gdzie Slovansky Klub zapewnił jej przyjęcie.

Kolin, to miasto bardzo przemysłowe. To też wycieczka skierowała się do niego, by zobaczyć szereg fabryk. Rada miejska tego miasta wyznaczyła na przewodnika inżyniera p. Wacława Šplichala. Ten wyszedł po wycieczkę na kolej i oprowadzał ją po Kolinie przez cały dzień. Zwiedzono tu szczegółowo cukrownię i poznano jakie drogi przechodzą buraki, zanim się dostaną do handlu w kształcie cukru.

Następnie zobaczono fabrykę spirytusu, w której z produktu ubocznego przy fabrykacji cukru t. zw. melasy przez przemiany chemiczne powstaje spirytus.

Zwiedzono również fabrykę cykoryi kolińskiej, którą nasza ludność spożywa w pokaźnej ilości. Prócz samego sposobu preparowania tego artykułu zainteresowała uczestników wycieczki biegłość, z jaką robotnice, stale zajęte tą samą pracą, tę robotę potrafią wykonywać.

Zobaczono tu również prace przygotowawcze nad zapręgnięciem nurtów Łaby do poruszenia okręgowej elektrowni, która ma zaopatrzyć w prąd całą daleką okolicę (połowę Czech).

Wycieczka udała się również do śródmieścia, gdzie zobaczono kościół starożytny i magistrat z pięknie urządzonej salą posiedzeń. W tej sali przyjął uczestników wycieczki burmistrz (Starosta), p. Dr. Jelinek bardzo serdecznem powitaniem,

poczem podejmował wycieczkę na koszt miasta obiadem w »Grand Hotelu«. Wieczorem tego dnia miała wycieczka w planie udać się do Kutnej Hory, jako miasta historycznego, mającego znaczenie i w historii polskiej, ponieważ jednak do tego miasta trzeba było jechać umyślnie boczną linią, co by zabrało cały następny dzień, przeto z braku czasu zaniechano zamiaru tej wycieczki i wybrano się wieczornym pociągiem w powrotną drogę do Krakowa, dokąd po całonocnej podróży zdążono dnia 14. maja rano.

Tu zwiedzono zakłady i zbiory przyrodnicze uniwersyteckie, bibliotekę Jagiellońską, muzeum narodowe, kościół P. Maryi, św. Wojciecha, O. O. Franciszkanów, katedrę na Wawelu wraz z grobami zasłużonych, zobaczono dokładnie zamek królewski i poznano jego rozkład. Z kopca Kościuszki przyjrzano się całemu Krakowowi i okolicy, a zobaczywszy teatr miejski, wrócono nocnym pociągiem do Dębicy.

Zwiedzanie Krakowa we wszystkich szczegółach wypadło bardzo korzystnie, gdyż młodzież po zwiedzeniu analogicznych osobliwości w Pradze i Czechach brała rzeczy porównawczo i stąd wielką korzyść ze zwiedzenia odniosła.

Wycieczka ta żmudna i kosztowna (40 K. od osoby) wypełniła walną kartę w rozwoju umysłowym uczestników i należałoby dążyć do tego, by podobne wycieczki urządzać jak najczęściej.

Dobre wyniki wycieczki należy zawdzięczać życzliwości i uczynności i instytucji w tekście wymienionych, to też kierownik wycieczki prof. Radomski wyraził im ustnie podziękowanie, a najbardziej zasługującym na podziękowanie, Dyrekcya wysłała następujące pisemne podziękowania:

L. 411.

W Dębicy, 21. maja 1913.

Do

Świętej Rady miejskiej królewskiego głównego miasta

PRAGI.

W dniach 11. i 12. maja 1913. bawiła w Pradze wycieczka uczniów tutejszego zakładu.

Ponieważ uczniowie wraz z kierującym profesorem doznali od świętej Rady bezinteresownego, gościnnego pomieszczenia w miejskiej szkole św. Trójcy przez czas swego pobytu w Pradze przeto mam zaszczyt niniejszem wyrazić Świętej Radzie imie-

niem dyrekcyi tutejszego gimnazyum najserdeczniejsze podziękowanie za okazanie synom bratniego narodu Swych cennych względów i ułatwienie im w ten sposób poznania wysokiej kultury Swego dzielnego Narodu.

Józef Szydłowski w. r.
c. k. dyrektor.

L. 422.

W Dębicy, 21. maja 1913.

Do

Wielce Szanownego Zarządu Slovansky'ego Klubu

W PRADZE.

W dniach 11., 12. i 13. maja 1913. bawiła w Czechach wycieczka uczniów naszego zakładu pod kierownictwem profesora, Michała Radomskiego. Wielce Szanowny Klub postarał się o bezinteresowne pomieszczenie uczestników wycieczki, wyjednał bezpłatny wstęp do wielu zakładów kulturalnych, postarał się o pozwolenie na zwiedzenie osoblności w Kolinie i Kutnej Horze, dostarczył dzielnego Przewodnika w Osobie Wielmożnego Pana Stanisława Formana, a nawet przez czas pobytu wycieczki w Pradze ugaskał uczestników wycieczki śniadaniem, przez to dał Wielce Szanowny Klub dowód Swych życzliwych uczuć dla bratniego narodu.

To też za wszelkie objawy okazanej naszej młodzieży życzliwości składam niniejszem Wielce Szanownemu Klubowi szczere podziękowanie.

Józef Szydłowski w. r.
c. k. dyrektor.

L. 423.

W Dębicy, 21. maja 1913

Do

Wielmożnego Pana, Stanisława Formana, Sekretarza Slovansky'ego Klubu etc.

W PRADZE.

Z relacyi kierownika wycieczki naszych uczniów do Czech w dniach 11., 12. i 13. maja 1913., profesora Michała Radomskiego, dowiaduję się z przyjemnością, że Wielmożny Pan nie szczędził ni swych cennych wpływów, ni trudów, by młodzież bratniego narodu zaznajomić z historią i kulturą Czeskiego Narodu, służąc jej za Przewodnika i ułatwiając tak pobyt w Pradze, jak wstęp do zakładów kulturalnych i przemysłowych. To też niech mi będzie wolno wyrazić niniejszem Wielmożnemu

Panu Sekretarzowi najszczerze podziękowanie tak za życzliwość okazaną naszej młodzieży, jak za trudy poniesione przy organizowaniu i oprowadzaniu wycieczki.

Józef Szydłowski w. r.

c. k. dyrektor

L. 424.

W Dębicy dnia 21. maja 1912.

Do

Świętnej Rady miejskiej królewskiego miasta

KOLINA

W dniu 13. maja 1913. zwiedziła wycieczka uczniów naszego zakładu pod kierownictwem profesora, Michała Radomskiego, piękne miasto Kolin, wraz z jego zabytkami historycznymi i licznymi zakładami przemysłowymi.

Podczas swego pobytu w Kolinie doznali uczestnicy wycieczki ze strony Świętnej Rady nader życzliwego, serdecznego i życzliwego przyjęcia.

To też miło mi wyrazić niniejszem Świętnej Radzie miejskiej za życzliwość, okazaną naszej młodzieży i ugoszczenie jej w »Grand Hotelu« najserdeczniejsze podziękowanie.

Józef Szydłowski w. r.

c. k. dyrektor

L. 425.

W Dębicy dnia 21. maja 1913.

Do

Wielmożnego Pana Architekty Wacława Śplichala, rządowo upoważnionego i miejskiego Budowniczego

W KOLINIE.

Mam zaszczyt niniejszem najserdeczniej podziękować Wielmożnemu Panu Inżynierowi za serdeczne otoczenie życzliwą opieką uczestników wycieczki uczniów naszego zakładu pod kierownictwem profesora, Michała Radomskiego, jaka zwiedziła Kolin, wraz z jego zabytkami i zakładami przemysłowymi w dniu 13. maja. 1913., oraz za trudy, jakie poniósł Wielmożny Pan Inżynier, oprowadzając wycieczkowców.

Józef Szydłowski w. r.

c. k. dyrektor.

Nauka strzelania.

Nauka strzelania odbywała się raz w tygodniu, w czasie od 1. października 1912. do 31. maja 1913. r. Kierował nią prof. Antoni Migdał, c. i k. porucznik w rezerwie przy 13. pp. W nauce strzelania brało udział 19 uczniów z kl. VII. i 9 uczniów z kl. VIII. Przebieg nauki był następujący: uczniowie zaznajomili się najpierw z prawidłami, które uczą o podstawie, o najważniejszych ruchach karabinu i ujęciach tegoż, następnie o broni i nabojach, wreszcie o ładowaniu i strzelaniu. Ta część nauki odbywała się w sali szkolnej. Potem odbywało się strzelanie kapslami w sali gimnastycznej lub na podwórzu szkolnem, wreszcie strzelano ostrymi nabojami do tarcz na strzelnicy wojskowej. Skończyła się ta nauka konkursowem strzelaniem do celu na strzelnicy wojskowej dnia 31. maja 1913., poczem nastąpiło rozdanie nagród w obecności Dyrektora zakładu i kilku członków grona. Nagrody zakupiono za fundusze, dostarczone częścią przez komendę 10. korpusu w Przemyśle, częścią z funduszów Zakładu.

Nagrody były w książkach. Nagrodę otrzymali: Tomasz Sagan i Michał Skrzat z kl. VIII, Edward Leja i Mieczysław Zaworski z kl. VII.

SKAUTING.

Założony w 1911. roku rozwinął się pod kierownictwem prof. Wiśniewskiego. Z początku liczniejszy, bo 6 zastępów liczący, obecnie liczy 4 zastępy, gdyż odpadły naleciałości słabsze pod względem siły woli i charakteru. Drużyna kształciła się a) umysłowo na zebraniach, omawiając kwestye techniczne skautingu, lub zgłaszając udatne referaty z historii polskiej, szczególnie okresu porozbiorowego; b) fizycznie, podejmując wycieczki dla poznania terenu lub urządzając w dnie wolne od nauki liczne ćwiczenia, dotyczące głównie służby wywiadowczej, wymagającej największego sprytu, pracy myśli, hartu ciała, szybkiej oryentacyi i decyzji; c) moralnie, słuchając lub wygłaszając referaty o abstynencyi i obowiązkach skauta i postępując według nich na każdym kroku. Z najważniejszych ćwiczeń wymienić należy ćwiczenia ze skautami gimnaz. z Mielca 9./X. 1912. r., któ-

rzy mieli na naszych, obozujących napaść niespodzianie i rozprószyć. To im się jednak nie udało, gdyż patrole wywiadowcze i czaty dały na czas znać o nieprzyjacielu.

Dnia 20. kwietnia 1913. odbyto ćwiczenia przeciw drużynie sokolej z Pilzna, mające na celu zajęcie Pilzna.

Dnia 28. maja odbyły się forsowne ćwiczenia ze skautem tarnowskich zakładów gimnaz. i seminaryum 26. klm. od Dębicy w Łękach górnych. Dnia 7. czerwca urządzono ćwiczenia (34. uczniów pod kierownictwem prof. Wiśniewskiego) z drużyną z Brzestka.

U młodzieży, należącej do Skautingu, zauważyć należy z uznaniem większy rozwój umysłowy, powagę i karność w szkole i poza szkołą i silniejsze poczucie obowiązku. Skauci nie mają czasu na bezcelowe waleśanie się po ulicach, ich uwaga skierowana zawsze ku poważnym myślom, nie pozwala na żakowskie wybryki, uczą się oszczędności i ekonomicznie zarządzają drobnymi funduszami.

Bardzo ważnym wypadkiem dla rozwoju tego kierunku wychowania była lustracja drużyny naszej przez delegata Związku Naczelnictwa skautowego dla Kozińskiego w dniu 30. maja 1913. Krótkie ćwiczenia w okolicy Dębicy odznaczające się nadzwyczajną różnorodnością terenu, okazały dobre wyniki, a wykład tegoż ugruntował na zawsze podstawy rozwoju Skautingu w Dębicy, określając jasno znaczenie tegoż dla społeczeństwa polskiego w ogóle, a dla młodzieży szkolnej w szczególności.

Oby więc ten uboczny dotąd kierunek wychowania jak najszersze przybrał w szkołach rozmiary, gdyż tylko wtedy będziemy mieli młodzież zdrową fizycznie i moralnie.!

VIII.

Warsztaty szkolne i praca fizyczna.

1. Warsztaty studenckie.

Już piąty rok istnieją w tutejszym zakładzie „warsztaty studenckie“ dzięki ofiarności tutejszej Publiczności i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Dębicy, które już czwarty raz na rzecz warsztatów studenckich udziela subwencji; w tym roku 50 koron. W roku ubiegłym Wydział krajowy udzielił subwencji w kwocie 150 K.

Warsztaty studenckie obejmowały 2 działy, mianowicie: stolarstwo i tokarstwo. Najpomyślniej rozwijał się dział stolarski, pod kierownictwem profesora Michała Kalitowskiego.

Za materiał zużyty płacili uczniowie w miarę możliwości; niedobór zaś pokryto z funduszków wyżej wymienionych.

2. Praca fizyczna.

Celem zapoznania się z ogrodnictwem oddawali się uczniowie pracy w ogrodzie, a to pod kierownictwem prof. Radomskiego przy fachowych wskazówkach miejscowego ogrodnika p. T. Dzienia. Szczepili drzewka owocowe w szkółce gimnazjalnej, którą założyli w latach poprzednich, przysstrzygali założony przez siebie żywopłot wzdłuż ogrodzenia budynku szkolnego. W pracy tej brało udział około 30 uczniów klas średnich. Kilku z tych uczniów zajęło się pielęgnowaniem drzewek owocowych w ogrodach rodziców.

IX.

Orkiestra gimnazjalna.

Orkiestrą dętą kierowali w roku 1912/13. sami uczniowie a szczególnie wiele trudu i czasu poświęcił jej uczeń klasy VIII. Różycki Zygmunt. Orkiestra kilkakrotnie w ciągu roku grała w pochodzie uczniów do kościoła na nabożeństwa, nadto brała udział w uroczystych obchodach: styczniowym i 3-go Maja, urządzonych przez obywatelstwo miejscowe, zyskując sobie zupełnie słusznie jego uznanie.

Z grona nauczycieli opiekowali się orkiestrą: ks. profesor Kótfis, prof. Gawryś i prof. Rojek, który kierował orkiestrą mieszaną. W próbach orkiestry mieszanej brał czynny udział również prof. Kozłowski.

Orkiestra cieszyła się też poparciem materyalnym. Młodzież przy wpisach przeznacza pewien datek na rzecz muzyki a grono nauczycieli dobrowolnie się na ten cel opodatkowało, z datków zaś zewnątrz zakładu podnieść z wdzięcznością należy dar Towarzystwa wzajemnego kredytu w Dębicy w kwocie 50. Kor.

X.

Nadobowiązkowa praca umysłowa i zajęcia w »czytelni« i kółkach naukowych.

A Czytelnia uczniów.

Czytelnia uczniów ukończyła szósty rok swego istnienia. Uczniowie wyższego gimnazjum gromadzili się w ubiegłym roku szkolnym 3 razy tygodniowo po 2 godziny w czasie od października do końca maja. Referaty wygłaszano w salach szkolnych. W czytelni samej korzystała młodzież z obfitej biblioteki, składającej się z 40 dzieł w 220 tomach, wydzielonych z biblioteki nauczycielskiej (wydawnictwa z zakresu sztuki, przyrody, roczniki pism naukowych i literackich.) Dla użytku młodzieży prenumerowano: Świat, Tygodnik ilustrowany, Nasz kraj, Skaut. Dyrektor zakładu ofiarował nadto cenny komplet wydawnictw ilustrowanych niemieckich: 1) Welt und Haus, 2) Reklams Universum 3) Die Gartenlaube, 4) Über Land und Meer, 5) Buch für Alle, 6) Leipziger illustrierte Zeitung, 7) Für alle Welt, 8) Illustrierte Zeitung 9) Meggendorfer Blätter, a Prof. Radomski udzielał stale z »Tow. pomocy przemysłowej« czasopism: 1) Odrodzenie i 2) Przeglądu rękodzielniczego. Wydawnictwa te młodzież czytała bardzo chętnie pogłębiając lekturą wydawnictw obcych swe wiadomości językowe. Dla rozrywki uczniów znajdowały się w Czytelni szachy i warcaby. Kierownictwo czytelni spoczywało w ręku kuratora nauczyciela Tadeusza Rojka, w II. półroczu prof. Fryderyka Müllera; sekretarzem czytelni był Tadeusz Münnich, uczeń kl. VIII.

W roku szkolnym 1912/13. istniały w łonie czytelni:

B Kółka naukowe.

w liczbie 6; kierownictwo ich spoczywało w ręku nauczycieli — a sekretarzami byli uczniowie.

I. Kółko teologiczno-filozoficzne

Członkowie: uczniowie wyższego gimnazjum.

Kierownik: ks. Błażej Kotfis.

Sekretarz: Rusin Wawrzyniec (klasa VIII.)

Uczniowie zdawali sprawozdania z przeczytanych książek treści apologetycznej i ascetycznej, miewali odczyty z zakresu apologii chrześcijańskiej, jak n. p. na temat: Panteizm, Agnostycyzm, Materyalizm, Religia i moralność, Chrystus jako człowiek, Religia katolicka, a religie katolickie, Etyka chrześcijańska wobec wojny, Etyka chrześcijańska, pojedynki i inne.

II. Kółko historii polskiej.

Kierownik naucz. Michał Staroń — sekretarz ucz. Marć Józef z kl. VII.

Odczytów wygłoszono i przygotowano większą ilość, a z nich najważniejsze:

- 1) 29/XI. Marć Józef (kl. VII.) „Powstanie listopadowe“
„ „ Prof. Staroń „Powszechno dziejowe znaczenie powstania listopadowego“.
- 2) 23/I. Marć Józef (kl. VII.) „Powstanie styczniowe“.
„ „ Prof. Staroń „Skutki i znaczenia powstania styczniowego“
- 3) 8/II. Szelowski Stanisław (kl. VII.) „Władysław Jagiełło“, koref. Marć (VII.)
- 4) 15/III. Pelczarski Wojciech (kl. VIII.) „Polska w czasie trzech rozbiorów.“ koref. Münnich (VIII.)
- 5) 19/IV. Gallas Mieczysław (kl. VII.) Kazimierz Jagiellończyk“
- 6) 20/IV. Münnich Tadeusz (kl. VIII.) „O sankcyi pragmatycznej“. Prof. Wyrobek „Znaczenie sankcyi i stanowisko Habsburgów wobec Polski.“
- 7) 3/V. Marć (kl. VII.) „O ustanowieniu konstytucyi 3. maja“
„ Prof. Gawryś „Znaczenie konstytucyi 3. maja.“
- 8) 4/V. Münnich Tadeusz (kl. VIII.) „Idea Konstytucyi 3 maja.“
- 9) 17/V. Schön Leopold (kl. VIII.) „Polska w czasie wojen napoleońskich“ koref. Pelczarski (VIII.)
- 10) 2/VI. Sagan Tomasz (kl. VIII.) „Polska od r. 1815—1863.“ koref. Schön (VIII.)
- 11) 7/VI. Münnich Tadeusz (kl. VIII.) „Położenie Polaków od r. 1863. do ostatnich czasów.“
- 12) 10/VI. Brniak Józef (kl. VII.) „Zygmunt August“
13. 14/VI. Marć Józef (kl. VII.) „Stosunek Krzyżaków do Polski“.

III. Kółko literackie.

Członkowie: uczniowie wyższego gimnazjum.

Kierownik: naucz. Tadeusz Rojek i Edward Türschmid.

Sekretarz: Józef Brniak (kl. VII.)

Na posiedzeniach wygłoszono następujące odczyty:

- 1.) Münnich Tadeusz (VIII.) Rok jubileuszów. 150 słuch.
- 2.) Sagan Tomasz (VIII.) Wpływ Szyllera na Mickiewicza. 32. sł.
- 3.) Sagan Tomasz (VIII.) Rozwój messyanizmu. 41 słuch.
- 4.) Münnich Tadeusz (VIII.) „Beniowski“ jako utwór polemiczny. 39 słuch.
- 5.) Rusin Wawrzyniec (VIII.) Konrad a Kordyan (porównanie) 48. słuch.
- 6.) Brniak Józef (VII.) „Bard polski“ Ks. Adama Czartoryskiego 29 słuch.
- 7.) Marć Józef (VII.) „Puławy“ utwór Niemcewicza. 36. słuch.
- 8.) Brniak Józef (VII.) Pomysły dramatyczne Mickiewicza i „Konfederaci Barscy“, słuch. 45.
- 9.) Szelowski Stanisław (VII.) Początki romantyzmu, słuch 27.
- 10.) Ściora Franciszek (VII.) Mickiewicz na emigracji, 33 słuch.
- 11.) Bieszczad Jan (VII.) Mickiewicz jako mistyk i towiańczyk, słuch. 40.
- 12.) Pająk Waleryan (VII.) Styl i kompozycja „Pana Tadeusza“, 40. słuch.

IV. Matematyczno-fizyczne.

Kierownik: prof. Stachnik Józef.

Sekretarz: Sagan Tomasz ucz. (kl. VIII.) Członków 42.

Posiedzeń 10, odczytów 9.

- 1.) 20. paź. Zawiązanie Kółka i rozdział pracy w temże. Ob. 25.
- 2.) 18. listopada. Marć Józef (VII. kl) „Pojęcia funkcyi i ich rodzaje“ Obecnych 24.
- 3.) 8. grudnia. Marć Józef (VII. kl) „O granicach funkcyj“ ob. 19
- 4.) 11. stycznia Marć Józef (kl. VII.) „Ciągłość funkcyj“ ob. 23.
- 5.) 26. stycznia. Sagan Tomasz (kl. VIII.) „Wstępne wiadomości z rachunku różniczkowego i określenie pochodnej. Obec. 28.
- 6.) 23. lutego. Rusin Wawrzyniec (kl. VIII.) „Najważniejsze prawa elektrodynamiczne i budowa elementów elektr.“ obec. 35.
- 7.) 15 marca. Róg Władysław (kl. VIII.) „O sporządzaniu ogni sztucznych“ obec. 30.

- 8.) 20. kwietnia. Marć Józef (kl. VII.) „O srebrzeniu zwierciadeł“ obec. 27.
- 9.) 10. maja. Leja Edward (kl. VII.) „Zastosowanie chemii w życiu praktycznem“ obec. 23.
- 10) 1. czerwca. Prof. Stachnik Józef „O obrabianiu szkła i sporządzaniu aparatów do nauki chemii“ obec. 32.

V. Kółko przyrodnicze.

Przewodniczący: prof. Kozłowski Jan.

Sekretarz: Jezierski Franciszek (kl. VI.)

- 1.) 15. paździer. prof. Kozłowski. „Instytucje handlowe i finansowe“ 93. słuch.
- 2.) 28. paździer. Jezierski (kl. VI.) „Historia medycyny“ słuch. 41.
- 3.) 5. listop. Pociak (kl. V.) „O wulkanach“ słuch. 32.
- 4.) 18. grudnia. Hubicki (kl. VI.) „Z dziedziny krążenia krwi“ 48. słuch.
- 5.) 11. stycz. Hubicki (kl. VI.) „Z dziedziny krążenia krwi“ sł. 46.
- 6.) 14. stycznia. Nykiel (kl. VI.) „Sen i marzenia senne“ sł. 47.
- 7.) 16. stycznia. Bis (kl. VI.) „Sen i marzenia senne u zwierząt“ słuch. 43.
- 8.) 27. stycznia. Dołżycki (kl. V.) „O zmysłach u roślin“ słuch. 33.
- 9.) 18. lutego. Morbitzer (kl. VI.) „Sposoby zdobywania dobrej pamięci“ słuch. 28.
- 10.) 20. lutego. Jezierski (kl. VI.) „Historia medycyny“ słuch. 29.
- 11.) 25. lutego. Jezierski (kl. VI.) „Historia medycyny“ słuch. 34.
- 12.) 18. marca. Snieszek Longin (kl. V.) Drzewa olbrzymy, sł. 32.
- 13.) 23. marca. Dołżycki (kl. V.) Przyczynek do geografii roślin, słuch. 30.
- 14.) 20. maja. Szczeklik Edward „Poglądy kosmogoniczne,“ sł. 38.
- 15.) 20 maja. Prof. Kozłowski „Wyjęte rozdziały z prawa cywilnego“ słuch. 75. (Odczytów dwa)

VI. Kółko pracy ekonomicznej.

Kierownik: prof. Radomski. Sekretarz: ucz. kl. VI. Jezierski Franciszek. Członków 22.

Kółko opiekuje się szafkami wystawowymi z wyborami krajowymi, szczególnie w zakresie potrzeb uczniów wschodzącymi. Te szafki urządziło w westybulu budynku gimnazjalnego miejscowe Tow. „Pomoc przemysłowa“ i oddała pod opiekę Kółka podczas otwarcia szafek dnia 10. czerwca 1911., propagując myśl uprzemysłowienia kraju.

Čłonkowie Kółka pracowali nad rozszerzeniem swych wiadomości z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych. Nadto wygłoszono odczyty:

1.) 20 grudnia. Jezierski Franciszek (kl. VI.) „Papier“ obec. 15.

Po odczycie dyskusya.

2.) 11. stycznia. Jakób Bis (kl. VI.) „Oświecenie“ obec. 13.

Po odczycie dyskusya.

3.) 4. lutego. Jakób Bis (kl. VI.) „Ziemia jako bryła niebieska“ obec. 9.

Po odczycie otworzył p. prof. Radomski dyskusyę.

4.) 25. maja. Franciszek Jezierski (kl. VI.) »Dzieje handlu aż do końca XIX. w.« obec. 16.

5.) 8. czerwca. Franciszek Jezierski (kl. VI.) Geometrya wykreślna („O punkcie prostej i płaszczyźnie“), obec. 27.

6. 16. czerwca. Franciszek Jezierski (kl. VI.) „Teorya handlu“, obec. 19.

XI.

Zestawienie dochodów i rozchodów pomocniczych instytucji szkolnych.

POMOC KOLEŻAŃSKA.

Dochody		Ź r ó d ł o	Wydatki	
K.	h.		K.	h.
17	75	Reszta kasowa		
64	50	Biblioteka pauperum	136	30
328	76	Datki przy wpisach		
50	—	Sub. Twa. wzaj. kredytu w Dębicy . .		
10	—	p. Karpioł		
10	—	Z wieczorku uczniów		
7	78	Reszta ze sprzedaży Zasad przyzwoitego zachowania się		
		Ubrania uczniów	292	—
		Obuwie uczniów	20	—
		Apteka	2	73
		Reszta kasowa	37	76
488	79	Razem	488	79

Ks. Błażej Kotfis. Józef Szydłowski. Michał Radomski

STYPENDYA i ZAPOMOGI

L. p.	Klasa	Ilość uczniów	F u n d a c y a	Kwota w Kor.
1	I. A.	1	Karne nadwyżki skarbowe	100
2	I. B.	1	dto	200
3	IV. A.	1	dto	200
4	IV. B.	1	dto	200
5	VI.	1	dto	300
6	VIII.	1	fund. Samuela Głowińskiego	315
7	VIII.	1	fund. dra. Tytusa Przesmyckiego	300
8	VIII.	1	zap. Rady pow. w Ropczycach	120
Razem				1735

XII. Statystyka uczniów.

1. Liczba uczniów.

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
Z końcem roku szk. 1911/12, było . . .	36 ²	38 ⁴	20 ⁴	29 ²	33 ⁴	33 ³	42 ⁴	21 ² 22	23 ²	25 ²	27 ³	358 ³⁵	
Z początku roku szk. 1912/13, było . . .	35 ⁴	37 ⁴	35 ⁴	36 ³	34 ¹	34 ²	32 ³	34 ³	45 ⁵	26	20	399 ³¹	
W ciągu roku szk. 1912/13, wstąpiło . . .	1 ²	1 ¹	1	1	0 ¹	1	1	0 ²	—	—	—	7 ⁷	
Ogółem przyjęto . . .	36 ⁶	38 ⁵	36 ⁴	37 ³	34 ²	35 ²	33 ³	34 ⁵	45 ⁵	26	20	406 ³⁵	
A) Z tutejszego zakładu:													
a) z promocyą z klasy niższej . . .	—	—	28 ²	34 ²	26	27 ¹	26 ²	29 ²	41 ⁴	19	20	276 ²⁶	
b) repetentów . . .	3	1	—	1	6	5	4	2	0 ¹	2 ¹	4	—	28 ²
B) Z innych zakładów:													
a) z promocyą z klasy niższej . . .	1 ¹	1	3	1	1	1	1	1 ¹	2 ²	1	—	—	13 ⁴
b) repetentów . . .	—	1	1	—	1	—	1	1	3	1	1	—	10
c) Na podstawie egzaminu wstępnego: Zmiany w ciągu roku szkolnego:	32 ⁵	35 ⁵	4 ²	1 ¹	0 ²	2 ¹	1 ¹	2	—	—	2	—	79 ¹⁷
a) Przeszło z publicznych na prywatystów .	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	6
b) " z prywatystów na publicznych .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) opuściło szkołę . . .	7 ³	9 ¹	3 ¹	11	5	7	3	2	3 ¹	2 ¹	3	—	55 ⁵
Jest z końcem roku szk 1912/13. . .	28 ¹	29 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ⁴	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷
2. Według miejsca urodzenia.													
Z miasta Dębicy . . .	3 ¹	4 ²	4	4 ²	2 ¹	5 ¹	6	5 ¹	5 ¹	8 ¹	7	1	54 ¹⁰
" powiatu ropczyckiego . . .	8	8 ²	14	7 ¹	8 ¹	3	4 ¹	6	8 ³	10	6	6 ¹	88 ⁶
" innych powiatów Galicyi . . .	16 ³	16	15 ³	11	18	17 ¹	19 ²	17 ³	17 ³	22 ⁴	10	9 ²	1912 ¹
" innych krajów Monarchii . . .	1	—	—	—	1	1	—	1	1	2	—	—	7
" zagranicą . . .	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	1	5
Razem . . .	28 ¹	29 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ⁴	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷

3. Według języka ojczystego było:

Mówiących po polsku	28 ¹	29 ¹	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ¹	31 ⁴	42 ¹	22	16 ³	343 ³⁶
" po rusku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0 ¹	1	1	2 ¹
" po niemiecku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Razem . .

	28 ¹	29 ¹	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ¹	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----	-----------------	-------------------

4. Według wyznania było:

Obrządku rzymsko-katolickiego	25 ¹	27 ¹	30 ²	24 ³	27	24 ¹	29 ²	25 ¹	30 ³	37 ³	21	15 ³	314 ²⁹
" grecko-katolickiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0 ¹	1	1	2 ¹
Wynania mojżeszowego	3	2	3 ¹	2	2 ¹	4 ¹	1 ¹	4	1 ¹	5 ¹	1	1	29 ⁷

Razem . .

	28 ¹	29 ¹	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ¹	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----	-----------------	-------------------

5. Według stanu rodziców.

Właściciele i dzierżawcy większych posiadłości	—	1 ²	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	4 ²
Włościanie i mieszczanie rolnicy	10 ¹	15	17	12	12	6	4	8 ²	10 ¹	11 ¹	9	7 ²	121 ⁷
Rzemieślnicy i przemysłowcy	2	5	5	3	2	5	3	—	4	6 ¹	6	2	43 ¹
Kupcy	3	—	1	2	0 ²	1 ¹	1 ¹	2	1 ²	5 ¹	3	1	20 ⁷
Księża obrządku grec. katol.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Urzędnicy i słudzy rząd. i autonom.	9 ³	4 ²	7 ²	7 ²	11	9	17 ¹	8 ²	13 ¹	9 ²	2	4	100 ¹⁵
Nauczyciele	1	—	1	1 ¹	1	—	1	3	3	1	1	—	13 ¹
Wojskowi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wolne zawody (lekarze, adwokaci i t. p.)	—	1	—	—	2	—	0 ¹	—	—	1	—	1	5 ¹
Prywatni urzędnicy i oficyaliści	—	—	1 ¹	1	—	3	1	2	—	1	—	—	12 ¹
Zarobniicy dzienni	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	5
Wdowy	2	3	1	—	—	3 ¹	1	—	—	3	1	0 ¹	14 ²
Sieroty po obojgu rodzicach	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	1	6

Razem . .

	28 ¹	29 ¹	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ¹	31 ¹	42 ⁵	23	17 ¹	345 ³⁷
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	----	-----------------	-------------------

6. Miejsce zamieszkania rodziców.

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
Siedziba Zakładu	11 ²	9 ²	5 ³	11 ³	13 ¹	11 ²	15 ²	8 ²	14 ¹	16 ²	8	6	127 ²⁰
Powiat ropczycki	11 ¹	15 ²	16	6	9 ¹	7	9	10	7	15 ¹	8	6	119 ⁶
Inne powiaty Galicji	6 ¹	5	12	8	7	10	6 ¹	9 ²	10 ³	11 ²	6	5 ²	95 ¹¹
Inne kraje Monarchii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inne państwa	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	4
Razem	28 ⁴	29 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ⁴	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷

7. Wiek uczniów.

Lat 11 miało	6 ³	9 ²	—	9 ²	—	—	—	—	—	—	—	—	15 ⁴
" 12 "	8 ¹	11 ¹	3 ¹	—	—	2	—	—	—	—	—	—	33 ⁵
" 13 "	7 ¹	6 ¹	13 ¹	6 ¹	7 ¹	8 ¹	—	—	—	—	—	—	47 ⁶
" 14 "	2	3	12 ¹	8	7 ¹	7 ¹	7 ¹	1 ¹	—	—	—	—	47 ⁵
" 15 "	4	—	3	1	5	7	9 ²	8	8	6	—	—	51 ²
" 16 "	1	—	1	2	4	2	5	7 ²	8 ¹	11 ²	—	—	41 ⁵
" 17 "	—	—	1	—	3	2	6	5 ¹	6 ²	13 ¹	7	2	45 ⁴
" 18 "	—	—	—	—	3	—	3	6	4 ¹	8 ¹	4	3	31 ²
" 19 "	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	7	4	17
" 20 "	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2 ¹	5 ¹
Lat ponad 20 miało	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 ¹	5	6 ²	13 ³
Razem	28 ⁴	29 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ⁴	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷

8. Mieszkania uczniów.

U rodziców mieszkało	15 ⁴	14 ⁴	10 ³	11 ³	17 ²	11 ²	20 ³	15 ⁴	15 ⁴	26 ⁵	12	9 ³	175 ³⁷
U krewnych mieszkało	2	1	1	—	1	2	1	2	4	1	2	—	17
U obcych mieszkało	11	14	22	15	11	15	9	12	12	15	9	8	153
Razem	28 ⁴	29 ⁴	33 ³	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ⁴	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁷

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
9. Frekwencya na naukę przedmiotów względnie obowiązkowych i nadobowiązkowych													
Na naukę języka ruskiego uczęszczało . . .	—	—	—	—	—	—	27	19	15	12	—	—	73
" " historyi kraju rodzinnego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	23
" " rysunków odręcznych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	14
" " gimnastyki . . .	7	17	8	7	8	5	1	6	3	9	3	—	74
" " śpiewu . . .	2	9	15	8	6	4	1	1	6	2	2	3	59
10. Opłatę szkolną złożyło													
W I. półroczu . . .	18 ¹	9 ³	5 ¹	2 ¹	9 ¹	11 ¹	3 ²	7	7 ¹	6 ²	8	4	89 ¹³
W II. półroczu . . .	8 ³	7 ²	3	13	12	9	10 ¹	8 ¹	11 ³	10 ²	8	4 ²	103 ¹⁶
Opłata szkolna wynosiła													
W I. półroczu . . .	570	360	180	90	300	360	150	210	240	240	240	120	3060
W II. półroczu . . .	330	270	90	390	420	270	330	270	420	360	240	180	3570
Razem koron . .	900	630	270	480	720	630	480	480	660	600	480	300	6630
11. Fundusze na środki naukowe.													
Taksy wstępne (po K. 4-20) wynosiły Kor.	163 80	176 40	24 00	12 60	16 80	16 80	6 80	21 00	29 40	8 40	12 60	—	516 60
Datki na zkiory naukowe (po 2 K.) . .	84 00	86 00	80 00	80 00	72 00	74 00	72 00	70 00	78 00	100 00	52 00	40 00	888 00
Razem koron . .	247 80	262 40	122 00	92 60	88 80	90 80	88 80	91 00	107 40	108 40	64 60	40 00	1404 60

12. Wynik klasyfikacyi.

Z końcem roku szk. 1912/13 do klasy następniej było

Chlubnie uzdolnionych.
 Uzdolnionych
 Na ogół uzdolnionych
 Nieuzdolnionych
 Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało
 Klasyfikacyę odroczone

Razem . .

13 Dodatek do klasyfikacyi.

za rok szk 1911/12.

Do egzaminu poprawczego przeznaczono
 " " uzupełniającego
 Pozwolenie na egzamin poprawczy ze strony
 R. s. k. otrzymało
 Zdało egzamin
 Nie zdało egzaminu
 Nie zgłosiło się do egzaminu
 Ostateczny wynik klasyfikacyi zar. 1911/12
 Chlubnie uzdolnionych
 Uzdolnionych
 Na ogół uzdolnionych
 Nieuzdolnionych

Razem . .

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	Razem
Z końcem roku szk. 1912/13 do klasy następniej było													
Chlubnie uzdolnionych.	2 ¹	3	10	1 ¹	5	3	4 ¹	4	4	7	1	2	46 ³
Uzdolnionych	19 ¹	17 ³	20 ³	19 ²	18 ²	15 ¹	21 ¹	17 ¹	23 ¹	30 ²	18	15 ¹	232 ¹⁸
Na ogół uzdolnionych	3	2	1	4	—	2 ¹	3 ¹	3	—	—	—	—	18 ²
Nieuzdolnionych	2 ¹	7	1	—	5	5	2	3 ¹	1	0 ²	1	—	27 ⁴
Pozwolenie na egzamin poprawczy otrzymało	1	1 ¹	1	2	1	—	—	2	3 ¹	4 ¹	3	—	18 ³
Klasyfikacyę odroczone	0 ¹	—	—	—	—	3	—	0 ¹	0 ²	1	—	0 ²	4 ⁶
Razem	27 ⁴	30 ⁴	33 ²	26 ³	29 ²	28 ²	30 ³	29 ³	31 ⁴	42 ⁵	23	17 ³	345 ³⁶
13 Dodatek do klasyfikacyi.													
za rok szk 1911/12.													
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IV	Va	Vb	VI	VII	VIII	
" " uzupełniającego	—	—	—	—	0 ¹	—	—	0 ¹	—	0 ¹	1	—	6 ¹
Pozwolenie na egzamin poprawczy ze strony	1	—	—	—	—	0 ²	—	—	—	0 ¹	2 ²	2 ¹	5 ⁷
R. s. k. otrzymało	—	—	—	—	1	—	—	0 ¹	—	—	—	—	1
Zdało egzamin	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	2 ²	2	10 ³
Nie zdało egzaminu	—	—	—	—	0 ¹	0 ¹	—	—	0 ¹	0 ¹	—	0 ¹	0 ⁵
Nie zgłosiło się do egzaminu	1	—	—	—	—	0 ¹	—	—	—	—	1	—	2 ¹
Ostateczny wynik klasyfikacyi zar. 1911/12													
Chlubnie uzdolnionych	8	5 ¹	6	3	4 ¹	4	3	1	2	2	3	5 ¹	46 ³
Uzdolnionych	22 ²	30 ²	18	24	18	19 ²	31 ²	20 ²	20 ²	18	16 ²	22 ¹	258 ¹⁵
Na ogół uzdolnionych	2	1 ¹	4 ¹	0 ¹	4 ¹	5	5 ²	—	—	—	—	—	20 ⁶
Nieuzdolnionych	5	2	1	2	7 ¹	4 ³	3	—	0 ¹	3 ²	5 ¹	0 ¹	32 ⁸
Razem	36 ²	38 ⁴	29 ¹	29 ¹	33 ³	32 ⁴	42 ⁴	21 ²	22 ³	23 ²	24 ³	27 ³	356 ³²

XIII.

Kronika zakładu.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbywały się w dniach 30. i 31. sierpnia 1912.

Wpisy uczniów do klasy pierwszej odbyto: w terminie przedwakacyjnym w dniu 27. czerwca, w terminie powakacyjnym w dniu 2. września.

Wpisy uczniów do klas II.—VIII. odbyły się w dniu 2. września.

Rok szkolny 1912/13. rozpoczął się dnia 3. września uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym. Po nabożeństwie odświeżył dyrektor w pamięci uczniów, zebranych w auli, treść obowiązujących przepisów szkolnych, dodając do nich stosowne wyjaśnienia.

Uczniów wpisanych podzielono na 12 oddziałów t. zn. na tyle, ile było w roku ubiegłym, bo i liczba ogólna uczniów nieznacznej tylko uległa zmianie.

W dniach 10. września i 19. listopada wzięła młodzież zakładu wraz z nauczycielami udział w nabożeństwach żałobnych za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Elżbiety, w dniu zaś 28. czerwca w takimże nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda.

Do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza przystępowała młodzież w ciągu roku trzy razy: w dniach 25. i n. września, w dniach 5. i nast. marca — po rokolekcjach, które się odbyły w dniach 4—7. marca pod przewodnictwem ks. katechety zakładu Błażeja Kotfisa w klasach niższych, ks. Andrzeja Rejowskiego w klasach wyższych — i w dniach 15. i nast. czerwca.

Zakład święcił w ubiegłym roku szk. szereg uroczystości, z których wymienić należy:

1) Uroczystość Imienin Najjaśniejszego Pana solennem nabożeństwem w dniu 4. października.

2) Uroczystość Patrona Zakładu, św. Stanisława Kostki

w dniu 20. listopada również solennem nabożeństwem z okolicznościowym kazaniem.

3) Uroczysty wieczór ku uczczeniu bohaterów powstania listopadowego w dniu 30. listopada. O genezie i przebiegu powstania listopadowego miał wykład uczeń klasy VII. J. Marć, o powszechnem i dziejowym znaczeniu tego powstania prof. M. Staroń.

Za spokój duszy uczestników powstania odprawiono za staraniem uczniów nabożeństwo żałobne w dniu 29. listopada.

4) Uroczysty obchód ku uczczeniu rocznicy zgonu ks. Piotra Skargi w dniu 19. grudnia 1912.

Na program obchodu złożyły się:

a.) Solenne nabożeństwo w kościele parafialnym, celebrowane przez miejscowego proboszcza, ks. Prałata, Eugeniusza Wolskiego, z okolicznościowym kazaniem, wygłoszonym przez ks. Stanisława Krzemienieckiego. W nabożeństwie tem wzięła udział prócz nauczycieli i uczniów zakładu także młodzież szkół ludowych i liczna publiczność. W czasie nabożeństwa odśpiewał chór gimnazjalny szereg pieśni kościelnych.

b.) Uroczysty wieczór w auli gimnazjalnej. Wieczór wypełniły: Słowo wstępne, wygłoszone przez ucznia kl. VIII. T. Münnicha, produkcyę chóru uczniów (Veita; „Król Thuli“ i „Gaude mater Poloniae“) pod kierownictwem zast. naucz. T. Gawrysia, produkcyę szkolnej orkiestry mieszanej kierowanej przez nauczyciela, T. Rojka. (Cybulski; „Jeszcze Polska nie zginęła“, Paderewski; „Chants du voyageur“, Chopin; „Preludium w es-dur“ i L. Wasilkowski, były uczeń zakładu; „Pieśń bez słów“ solo koncertowe z akompaniamentem orkiestry,) obraz sceniczny ks. Dra. Bandurskiego „Złote usta — złote serce“ i przemówienie końcowe nauczyciela T. Rojka.

W czasie wieczoru widniała na proscenium reprodukcya postaci ks. Skargi z obrazu Matejki, praca uczniów, dokonana pod kierunkiem nauczyciela rysunków, T. Czyżewskiego.

5) Uroczysty obchód ku uczczeniu bohaterów powstania styczniowego.

Obchód ten przybrał szersze rozmiary, gdyż młodzież, jako część społeczeństwa, wzięła udział w szeregu uroczystości, urządzonych przez ogólny obywatelski komitet lokalny, zawiązany celem uczczenia 50. tęczniej rocznicy powstania, nadto oddała hołd bohaterom osobnym uroczystym porankiem.

A zatem:

a) W dniu 22. stycznia 1913. wzięła młodzież zakładu wraz z nauczycielami udział w uroczystym nabożeństwie żałobnem, urządzonem staraniem komitetu, jakoteż w procesyi wśród dźwięków orkiestry gimnazyalnej na cmentarz miejscowy, gdzie staraniem komitetu umieszczono na grobie jednego z powstańców krzyż pamiątkowy.

b) W dniu 16. lutego 1913. wzięła młodzież zakładu ze swą muzyką udział w uroczystym pochodzie manifestacyjnym wszystkich sfer obywatelskich tak miasta jak i wsi okolicznych z kościoła parafialnego do parku »Sokoła«

c) W dniu 17. lutego odbył się w auli gimnazyalnej uroczysty poranek szkolny ku uczczeniu bohaterów powstania styczniowego, w czasie którego, uczeń kl. VII. J. Marć miał wykład o przebiegu powstania, profesor zaś M. Staroń, w przemówieniu swem wskazał na skutki tego faktu dziejowego i jego znaczeniu dla społeczeństwa polskiego.

6) Uroczysty poranek w auli gimnazyalnej w dniu 19. kwietnia 1913. dla uczczenia dwusetnej rocznicy ogłoszenia s a n k c y i p r a g m a t y c z n e j.

Jeden z uczniów klasy najwyższej (T. Münnich) wygłosił krótki wykład o genezie wspomnianej ustawy, prof. J. Wyrobek zaś wyjaśnił jej znaczenie dla państwa w chwili jej ogłoszenia i w czasach późniejszych aż do doby obecnej.

7) Obchód pamiątkowy konstytucyi Trzeciego Maja, na który złożyły się:

a) uroczysty poranek w auli gimnazyalnej w dniu 3. maja, w czasie którego uczeń kl. VII. J. Marć, wygłosił wykład o ustanowieniu konstytucyi, nauczyciel historii zaś T. Gawryś, wyjaśnił znaczenie tej konstytucyi dla dzisiejszego pokolenia;

b) udział młodzieży z muzyką gimnazyalną w uroczystym pochodzie w dniu 4. maja urządzonym staraniem komitetu obywatelskiego z kościoła do parku »Sokoła« gdzie jeden z uczniów klasy najwyższej (T. Münnich) przemówił o idei tej wiekopomnej konstytucyi, poczem chór młodzieży odspiewał szereg pieśni patryotycznych, a orkiestra odegrała melode narodowe.

W ciągu roku szkolnego odwiedzili zakład; c. k. krajowy Inspektor szkół, Jaśnie Wielmożny Pan, Dr Jan Kopacz w dniach 11. i 12. września, inwigilując szereg lekcyi, c. k. krajowy Inspektor szkół, Jaśnie Wielmożny Pan, Antoni Stefanowicz, inwigilo-

wał w dniu 27. kwietnia naukę rysunków odręcznych, a komisarz Biskupi do inwigilowania nauki religii, Najprzewielebniejszy ksądz Prałat, Eugeniusz Wolski, lustrował naukę tego przedmiotu w dniach 5. i 6. maja.

Egzamin dojrzałości w terminie jesiennym odbył się w dniach 30. września, także egzamin w terminie lutowym w dniach 28. lutego. Przy egzaminach w obu terminach przewodniczył dyrektor zakładu.

Piśmienny egzamin dojrzałości w terminie letnim 1913. odbył się w dniach 28–30. maja, ustny zaś w dniach 19–21. czerwca pod przewodnictwem również dyrektora zakładu. Rozdanie świadectw dojrzałości abiturientów nastąpiło w dniu 22. czerwca.

Rok szk. 1912/13. zakończył się w dniu 29. czerwca uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym i rozdaniem świadectw rocznych.

I w roku szk. 1912 | 13 musimy niestety zanotować szereg smutnych, bo żałobnych wiadomości.

Oto zaraz z początku wakacyi rozeszła się nagła wieść o niepowetowanej stracie, jaką zakład i społeczeństwo poniosło przez niespodziewaną śmierć jednego z najmłodszych członków grona nauczycielskiego, ś. p. **Dra Zygmunta Kocha**, o którym snadnie powiedziećby można, że, jak dzielny żołnierz, padł na posterunku.

Przeziębwszy się oto, towarzysząc w dniu 9. czerwca młodzieży do pobliskiej wsi, Straszęcina, gdzie z rąk Najprzewiel. ks. biskupa, Leona Wałęgi, miała otrzymać Sakrament Bierzmowania, padł na łożo boleści, z którego nie danem mu już było się podnieść.

Przewieziony do Krakowa, zmarł tam w dniu 7. lipca, osterocając młodą małżonkę i syna niemowlę, i okrywając żałobą rodzinę, która tyle się spodziewała po tym mężu, rokującym jak najlepsze nadzieje.

Ś. p. Dr Zygmunt Koch, urodzony 7. lutego 1885. r. w Wieliczce, odbywał studia gimnazyalne i uniwersyteckie w Krakowie, gdzie też uzyskał stopień doktora filozofii.

Do służby nauczycielskiej wstąpił w r. 1907., a odbywał ją w c. k. gimnazjum w Podgórzu przez lat dwa, następnie w c. k. l. gimnazjum w Tarnowie również przez dwa lata.

W roku 1912 otrzymał posadę rzeczywistego nauczyciela w tutejszym zakładzie.

W krótkim czasie dał się poznać jako nauczyciel o rozległej, głębokiej wiedzy, jako wytrawny, rozważny pedagog, jako prawdziwy przyjaciel młodzieży, jego pieczy powierzonej.

Nadto zaznaczył się jako światły i nader pożyteczny pracownik na niwie oświecania i ekonomicznego uświadamiania ludu okolicznego. To też wieść żałobna o jego chorobie ciężkiej i zgonie przedwczesnym głębokim smutkiem i żalem napelniła wszystkich, którzy mieli sposobność poznać wielkie zalety serca i umysłu ś. p. Zmarłego.

W pogrzebie jego w Krakowie w dniu 9. lipca wzięli udział nauczyciele z dyrektorem i liczni uczniowie zakładu, nadto pokaźna liczba reprezentantów wszystkich warstw społecznych z miasta Dębicy.

Nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Zygmunta odbyło się staraniem zakładu w dniu 20. października. W nabożeństwie tem prócz nauczycieli i uczniów tutejszego zakładu wzięła udział deputacya grona nauczycielskiego c. k. l. gimnazjum w Tarnowie i rodzina Zmarłego.

Cześć pamięci wybitnego nauczyciela, wielkiego przyjaciela młodzieży i dzielnego obywatela!

I z łona uczniów wydarła nienublagana śmierć dzielną i rojącą piękne nadzieje jednostkę. Oto w dniu 22. kwietnia umarł uczeń klasy VI. **Edward Rymut**

Ś. p. Edward urodził się 9. października 1893 w Milburn w Stanach Zjednoczonych. Po powrocie rodziców do kraju oddany do szkół, uczęszczał od kl. I — VI w tutejszym zakładzie, odznaczając się wzorowym zachowaniem się, wytrwałą pilnością w naukach, którym to zaletom zawdzięczał, że mimo zarodki choroby, nurtującej młody organizm, czynił w naukach wcale dobre postępy. Niestety w ostatnim roku stan jego zdrowia znacznie się pogorszył, choroba, wzmagając się gwałtownie, sprawiła, że mimo rwania się do życia, musiał jej wkońcu ulegć.

W pogrzebie jego w dniu 24. kwietnia w Ropczycach wzięli udział koledzy Zmarłego z muzyką gimnazjalną i nauczyciele zakładu z dyrektorem na czele. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy tak przedwcześnie Zmarłego odbyło się staraniem zakładu w dniu 28. kwietnia.

Spokój Jego ceniom!

XIV.

Wynik egzaminu dojrzałości.**a) W terminie jesiennym 1912.**przewodniczący: *dyr. Józef Szydłowski.**Tematy wypracowań pisemnych:* z języka polskiego do wyboru:

1.) Od „Psalmodyi“ do „Przedświtu“ (rozwój poezyi mesyańskiej),

2.) Stosunek Krzyżaków do Polski,

3.) Widok przyrody upokarza, ale i podnosi człowieka.

Z języka łacińskiego: Cicero: Cato maior de senectute. cap. 22.*Z języka greckiego:* Platon: Φαίδων LXIV.**Złożyli egzamin dojrzałości:**

L. p.	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zawo- dowi zamierza się poświęcić
		dzień i rok	miejsowość	kraj	
1	<i>Dintenfass Pinkas</i>	22. września 1889.	Grabiny	Gali- cya	studjom medycznym
2	<i>Król Stanisław</i>	9. stycznia 1892.	Kozłów	Gali- cya	studjom te- ologicznym

Trzech abiturjentów reprobowano na pół roku.

b) W terminie zimowym 1913.Przewodniczący: *dyr. Józef Szydłowski.**Tematy wypracowań pisemnych:* z języka polskiego do wyboru:

1.) Związek między literaturą, a życiem narodu polskiego w XIX. wieku.

2.) Historia i znaczenie wolnej elekcji w Polsce.

3.) Jak pojmują przyrodę poeci, a jak badacze naukowcy?

Z języka łacińskiego: T. Livius: Ab urbe condita l. XXXIX. c. 51.*Z języka greckiego:* Homera Odyssea XVII. 290.—327.**Złożyli egzamin dojrzałości.**

L. p.	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zawo- dowi zamierza się poświęcić?
		dzień i rok	miejsowość	kraj	
1	<i>Dobrowolski Stanis.</i>	11. stycznia 1890.	Chechły	Gali- cya	studjom agro- nomicznym
2	<i>Idec Franciszek</i>	10. maja 1893.	Kępie ad Zaleszany	Gali- cya	studjom teologicznym
3	<i>Soltykowski Tadeusz Franciszek Ksawery(3)</i>	28 marca 1894.	Półwsie	W. K. Krako- wskie	studjom far- maceutycznym

c) W terminie letnim 1913.

Przewodniczący: *dyr. Józef Szydłowski.*

Tematy wypracowań pisemnych: z języka polskiego do wyboru:

- 1.) Ideały poświęcenia, bohaterstwa i miłości ojczyzny w literaturze narodowej.
- 2.) Podstawy, warunki i formy życia w przyrodzie.
- 3.) Lecz słowo tylko — to marna połowa arcydzieł życia (Krasiński)

Z języka łacińskiego: Vergilij Aeneis VII. 249. — 285. z opuszczeniem wierszy 282. i 283.

Z języka greckiego: Πλάτωνος πολιτείας IV. 16. od słów Τῷ μὲν λογιστικῷ — Πολλὴ ἀνάγκη.

L. p.	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zaw. zamierza się poświęcić
		dzień i rok	miejsceowość	kraj	
1	<i>Białas Wojciech</i>	23. lutego 1893.	Grudna dolna	Gali- cya	studyum te- ologicznym
2	<i>Bursztyn Tadeusz</i>	6. lipca 1895.	Ropczyce	dto	stud. agro- nomicznym
3	<i>Hnatyszak Aleksan.</i>	26 lipca 1890.	Czarne	dto	stud. w ak. eksportowej
4	<i>Kleinberg Ignacy</i>	9. czerwca 1894.	Kraków	W. K Krak.	studyum prawniczym
5	<i>Kusibab Jan</i>	7. sierpnia 1893.	Pustynia	Gali- cya	studyum te- ologicznym
6	<i>Münnich Tadeusz</i>	18. sierpnia 1893.	Lwów	dto	studyum prawniczym
7	<i>Panek Piotr</i> (ekster.)	26. lutego 1894.	Wola bliższa	dto	studyum fi- lozoficznym
8	<i>Pelczarski Wojciech</i>	2. kwietnia 1802.	Rymanów	dto	studyum prawniczym
9	<i>Piękoś Franciszek</i>	24. maja 1893.	Grabiny	dto	studyum te- ologicznym
10	<i>Poleć Jan</i>	26. maja 1890	Przed- mieście	dto	stud. agro- nomicznym
11	<i>Rożkiewicz Stanisł.</i>	6. grudnia 1894.	Rzeszów	dto	stud. gór- niczym
12	<i>Róg Władysław</i>	13. grudnia 1891.	Nagoszyn	dto	studyum prawniczym

nr	Imię i nazwisko abituryenta	U r o d z e n i a			Jakiemu zawo- dowi zamierza się poświęcić
		dzień i rok	miejsceowość	kraj	
13	<i>Rusin Wawrzyniec</i>	20. maja 1892.	Bystrzyca dolna	Gal- cya	stud. teo- logicznym
14	<i>Rymut Józef</i>	24. lutego 1894.	Zawada	dto	stud. teo- logicznym
15	<i>Sagan Tomasz</i>	6. marca 1894.	Rudnik n. Sanem	dto	stud. tech- nicznym
16	<i>Schön Stefan</i>	10 listop. 1894.	Kraków	Wks. Krak.	stud. filo- zoficznym
17	<i>Skrzał Michał</i>	22. lipca 1890.	Malenik	Król. pol.	stud. teo- logicznym
18	<i>Steinhof Władysław</i>	18. czerwca 1892.	Stróżna	Gali- cya	stud. wete- rynaryjnym
19	<i>Szczęsny Kazimierz</i>	1. paździer. 1895.	Dębica	dto	stud. praw- niczym
20	<i>Wilczyński Michał</i> ekster.	23. wrześn. 1889.	Będziemyśl	dto	zawodowi praktycz
21	<i>Wolak Kazimierz</i> ekster.	25. lutego 1889.	Limanowa	dto	zawodowi praktycz.

XV.

W Y K A Z K S I Ą Ż E K

na rok szkolny 1913/14:

Klasa I.

Religia: Wielki katechizm religii katolickiej. Kraków 1910. (Zatwierdzony przez Episkopat Austriacki w dniu 9. kwietnia 1894.) Opr. K. — 60. *Język łaciński:* Samolewicz: Zwięzła gramatyka języka łacińskiego wyd. 6. Lwów 1907. Opr. 1. K. — *Steiner i Scheindler:* Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy, wydanie 5. oprac. przez A. Frączkiewicza i F. Próchnickiego. L. 1907. Opr. K. 1.20 — *Język polski:* Konarski: Zwięzła gramatyka języka polskiego Lwów 1911. Opr. K. — 50 — *Dr. Maryan Reiter:* Czytania polskie dla I. kl. z ilustracyami, Lwów 1910. Opr. 3 K. — *Język niemiecki:* German, Petelenz, Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla I. kl. Wyd. 7. Lwów 1910. Opr. K. 2.40. — *Geografia:* Romer: Geografia wyd. 2. z atlasem, Lwów 1908. K. 3.20 — *Historia powszechna:* B. Gebert i G. Gebertoma: Opowiadania z dziejów ojczyźtych, Lwów 1912. opr. K 2.50. — *Matematyka:* Ignacy Kranz. Arytmetyka na klasę I. Kraków 1911. opr. 1.50 — Ignacy Kranz: Geometria pogładowa na kl. I. wyd. 2. Kraków 1912. Opr. K. 1.30 — *Historia naturalna:* Nusbaum- Wiśniowski: Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów. 1910 K. 3.60. *Rostański:* Botanika szkolna na klasy niższe, wyd 6. Kraków 1907. Opr. K. 2.60.

Klasa II.

Religia: Wielki katechizm religii katol. (Zatw. przez Episkopat austriacki). Kraków 1910 K. — 60 — *Język łaciński:* Samolewicz: Zwięzła gramatyka języka łacińskiego wyd. 6. Lwów. 1907. Opr. K. 1.— — *Steiner i Scheindler:* Ćwiczenia łacińskie dla II.

kl. oprac. przez. A. Frączkiewicza. Wyd. 6. (w druku). — *Język polski: Małecki*: Gramatyka języka polskiego szkolna. Lwów 1911. Opr. K. 2'40. — *Dr. Maryan Reiter*: Czytania polskie dla II. kl. z ilustracjami. Lwów 1911. Opr. K. 3'40. — *Język niemiecki: German-Petelenz, Gayczak*: Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 5. Ków. 1912. Opr. K. 2'80. — *Geografia: Sinak*: Geografia dla klasy II. i III. Lwów 1911. K. 3'20. — *Historja powszechna: M. Krotoski*: Historia powszechna na klasy niższe Tom I Kraków 1908. Opr. K. 2'50. — *Matematyka: Ignacy Kranz*: Arytmetyk na klasę II. Kraków 1911. Opr. 1'50. — *Ignacy Kranz*: Geometria pogładowa. Kraków 1910. Opr. K. 1'40. — *Historja naturalna: Nusbaum-Wisniowski*: Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. K. 3'60. — *Rostański*: Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 7. Kraków rok 1911. K. 2'60.

Klasa III.

Religia: Ks. Jogan: Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. K. 1'40. — *Ks. Szrdelski*: Dzieje biblijne zakonu starego; Lwów 1912. K. 1'50. — *Język łaciński: Samolewicz-Soltysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. K. 2'40. — *Próchnicki*: Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. K. 1'80. — *Frączkiewicz*: Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurejusza Rufusa do użytku III. i IV klasy. szkół średnich. Lwów 1912. Opr. K. 2'30. — *Język grecki: Cwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. K. 3'40. — *Winkowski-Taborski Passowicz*: Ćwiczenia greckie Wyd. 3. Lwów 1910. Opr. 3. K. — *Język polski: Małecki*: Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9. — 11. Lwów. 1911. Opr. K. 2'40. — *Dr. Maryan Reiter*: Czytania polskie dla klasy III. z ilustr. Lwów 1912. Opr. K. 3'40. — *Język niemiecki: German-Petelenz-Gayczak*: Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Wyd. 5. Lwów 1911. K. 2'80. — *Jahner*: Deutsche Grammatik. Wyd. 3 i 4. Lwów. 1911. Opr. K. 2'20. — *Geografia: Sinak*: Geografia dla klasy II. i III. Lwów 1911. Opr. 3'20. — *Historja powszechna: Gebert B. i G. Gebertowa*: Opowiadania z dziejów monarchii aust.-węg. Lwów 1912. Opr. K. 2'50. — *Matematyka: Ignacy Kranz*: Arytmetyka na kl. III. Kraków 1910. K. 1'80. — *Ignacy Kranz*: Geometria pogładowa na klasę III. Kraków 1910. K. 1'80. — *Fizyka: Kawecki i Tomaszewski*: Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 6. Kraków 1910. Opr. 2. K.

Klasa IV.

Religia: Ks. Dąbrowski: Histotyja biblijna zakonu nowego. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. K. 1'70. — *Język łaciński: Samolenicz-Soltysik: Gramatyka języka łacińskiego. Część II.* Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. K. 2'40. — *Próchnicki: Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV.* Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. 2. K. — *Caesar: Commentarii de bello Gallico.* Wyd. Terlikowski Wyd. 4. Lwów 1912. Opr. K. 1 60 — *Frączkiewicz: Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurcyusza Rufusa, do użytku III. i IV. klasy szkół średnich* Lwów. 1912. Opr. K. 2'30. — *Język grecki: Ćwikliński. Gramatyka języka greckiego* Wyd. 3. Lwów 1912. Opr. K. 3'40. — *Winkowski-Taborski-Passomicz: Ćwiczenia greckie.* Wyd. 3. Lwów 1910. Opr. 3. K. — *Język polski: Małecki: Gramatyka języka polskiego szkolna.* Wyd. 9—11. Lwów. 1910. Opr. K. 2'40. — *Próchnicki Wojciechowski: Wypisy polskie. Tom IV.* Lwów. 1911 Opr. K. 3'60. — *Język ruski: Kokorudź-Konarski: Gramatyka ruska dla Polaków.* Lwów 1900. Opr. 2. K. — *Bohdan Łepki: Czytanka ruska* 1904. K. 1'20. — *Język niemiecki: German-Petelen-Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy,* Wyd. 4. Lwów. 1910. 3. K. — *Jahner: Deutsche Grammatik.* Wyd. 3 i 4. Lwów. 1911. Opr. K. 2'20. — *Geografia: Majerski: Geografia aust.-węgierskiej monarchii.* Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. K. 2 20. — *Historja powszechna: Zakrzewski: Historja powszechna. Część I.* Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. K. 2'40. — *Matematyka: Dziwiński: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych.* Wyd. 5. Lwów 1912. Opr. K. 4'50. — *Łomnicki A.: Geometrya Część I. i II. dla kl. IV i V.* Lwów 1911. Opr. K. 3'40. — *Fizyka: Karwcki i Tomaszewski: Fizyka dla niższych klas szkół średnich.* Wyd. 6. Kraków 1910. Opr. 2. K. — *Mineralogia z chemią: Duchowicz-Wisniowski Wia-
domości z chemi i mineralogii dla klas niższych.* Lwów 1911. K. 2'80.

Klasa V.

Religia: Ks. Dr. Maciej Sieniatycki: Ogólna katolicka dogmatyka Wyd. 2. Lwów 1906. Opr. 2. K. — *Język łaciński Lirii: ab urbe condita lib. I. II. XXI. XXII.* Wyd. Majchrowicz K. 2'50. — *T. Sinko: Wiązanka wierszy Owidyusza z dodatkiem wybranych elegii Tibulla i Propercyusza.* Lwów. 1912. Opr. K. 1'60 — *Samolenicz-Soltysik: Gramatyka języka łacińskiego. Część II.* Wyd. 9. Lwów. 1909. Opr. K. 2'40. — *Język grecki: Fiderer: Chresto-*

matyka z pism Xenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. K. 240. — *Homera Iliada*: Część I. Wyd. Scheindler-Sołtysik K. 120 — *Ćwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902 Opr. K. 340. — *Język polski: Próchnicki-Wojciechowski*: Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. K. 380. — *Język ruski: Według planu A.*: a) w I. półroczu podręcznik. jak w klasie IV. — b) w II. półroczu, *Barwiński*: Wybór z ukraińsko-ruskoj literatury dla seminaryj uczytelskich. Lwów 1910. Opr. 4. K. — *Język niemiecki Ippoldtu. Adolf Stylo*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil V. Klasse. Wyd. 3 Lwów 1912. Opr. K. 380. — *Historja powszechna: Zakrzewski*: Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. K. 240. — *Zakrzewski*: Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. Opr. K. 240. *Matematyka: Kranz*: Zbiór zadań matematycznych K. 350. — *Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr. K. 450 — — *Łomnicki*: A. Geometrya Część I. dla kl. IV. i V. Lwów 1911. Opr. K. 340. — *Historja naturalna: Wiśniowski*: Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 3 Lwów 1912. Opr. 3. K. — *Rostański*: Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. Opr. K. 320.

Klasa VI.

— *Religia: Ks. Dr. Sieniatycki*: Dogmatyka szczegółowa Wyd. 2. Lwów. 1910. Opr. K. 220. — *Język łaciński: Sołtysik: Sallustii Crispi. Bellum Iugurthinum*. Lwów 1910. K. —70. — *Vergilius*: Wyd. Eichler Rzepiński K. 170. — *Cicero*: Wyd. In Catilinam, Sołtysik K. —70. — *Samolewicz-Sołtysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część. II. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. 240 K. — *F. Terlikowski*: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. Opr. K. 480. — *Język grecki: Homera Iliada*: Część I. i II. Wyd. Scheindler-Sołtysik K. 270. — *Herodot*: Wyd. Terlikowski K. 220. — *Ćwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów. 1902. Opr. K. 340. — *Plutarch*: Żywoty Cyserona i Demostenesa. Wyd. Nagorzański. K. 220. — *Język polski: Tarnowski i Wójcik*: Wypisy polskie. Część I. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. K. 330. — *Język ruski: Według planu A.*: *Barwiński*, Wybór z ukraińsko-ruskoj literatury dla seminaryj uczytelskich Lwów 1910. 4. K. — *Język niemiecki: Ippold u. A. Stylo*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen

der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse Wyd. 2. Lwów 1910. Opr. 3'60. — *Geografia i historia powszechna: Zakrzewski*: Historia powszechna. Część III. Kraków 1908. Wyd. 4. Opr. K. 2'80. — *Matematyka: Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Lwów 1910. Opr. K. 4'50. — *Dr. A. Łomnicki*: Geometria dla kl. VI. VII. i VIII. Lwów 1912 Opr. K. 3'80 — *Kranz*: Logarytmy, Wyd. 2. Kraków 1911. K. 1'30. — *Historia naturalna: Józef Nusbaum*: Zoologia dla klas wyższych szkół średnich Wyd. 2. Lwów 1912. Opr. K. 3'60.

Klasa VII.

Religia: Ks. Szczyklik: Etyka katolicka Wyd. 5. Kraków 1912 Opr. K. 2'20. — *Język łaciński: T. Soltyś*, M. T. Ciceronis Orationes quattuor in L. Catilinam, Lwów 1905. Opr. K. — 70. — *T. Soltyś*, M. T. Ciceronis Cato maior de senectute, Lwów 1910. Opr. K. 6'50. — *S. Bednarski*, Cycerona mowa za Archiaszem Wiedeń-Lwów 1905. Opr. K. 0'50. — *S. Bednarski*, Cycerona mowa o naczelnem dowództwie Pompejusza, Wiedeń-Lwów 1896. Opr. K. 0'70 — *S. Rzepiński*, Wybór poezji Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr. 1'70. — *Samolewicz-Soltyś*: Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. K. 2'40. *F. Terlikowski*: Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian, Lwów 1912. Opr. K. 4'80. *Język grecki: Homera Odyseja*: Wyd. Jezienicki K. 3. *Demostenes*: Wyd. Schmidt K. 1'49. *Platon*: Wybór pism. Wyd. Jędrzejowskiego 3. K. *Sofoklesa*: król Edyp, opr. Majchrowicz, Wiedeń—Lwów. 1890. K. 1'12. *Cwikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Wyd. 4. Opr. K. 3'40. — *Język polski: Tarnowski i Próchnicki*: Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr. K. 3'60. — *Język niemiecki: Ippoldt u. A. Styrlo*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2. — 4. K. *Geografia i Historia powszechna: Zakrzewski*: Historia powszechna. Część III. Kraków. 1908. Wyd. 5. Opr. K. 2'80. — *Lewicki*: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr. 2. K. — *Matematyka: Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr. K. 4'50 — *Dr. A. Łomnicki*: Geometria dla klas VI. VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. K. 3'80. — *Kranz*: Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 2. Kraków 1905. K. 3'50. — *Kranz*: Loga-

rytmy. Wyd. 2. Kraków 1905. Opr. K. 1'30. — *Fizyka*: Kawecki i Tomaszewski: Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 4. Kraków 1906. K. 3'40. — *Tomaszewski*: Chemia. Wyd. 4. Kraków 1912. Brosz. K. —70. — *Propedeutyka filozoficzna*: Nuckowski: Początki logiki ogólnej. 1903. (Wyczerp.) 2. K.

Klasa VIII.

Religia: Ks. Gadomski: Zarys historii kościoła katolickiego. Wyd. 3. Tarnów 1911. Opr. 3 K. — *Język łaciński*: *Horatius*: Wyd. Dolnicki K. 1'50 — *Tacitus*: Wyd. Weidner-Staromiejski. K. 2'20 — *Samolewicz* — *Soltysik*: Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr. K. 2'40 — *Język grecki* *Ilaton*: Wybór pism. Wyd. Jędrzejowski 3 K. — *Euripides*: *Medea*, wyd. Smolka Lwów 1911. Opr. K. 1'30. — *Homera Odyseja* Wyd. Jezienicki K. 1. — *Čmikliński*: Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. K. 3'40 — *Język polski*: *Tarnowski-Próchnicki*: Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4 Lwów 1911, Opr. K. 3'60 — *Język niemiecki*: *I poldt*: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Klasse Lwów 1909. 4 K. *Geografia i Historia powszechna*: *Głabiński-Finkel*: Historia austriacko-węg. monarchii i wiadomości polityczne i społeczne wyd. 3. Lwów. 1910. Opr. 2 K. — *Lewicki*: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. wyd. 4. Kraków 1910. Opr. 2. K. — *Matematyka*: *Dziwiński*: Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. wyd. 4. Lwów 1910. Opr. K. 3'60 — *Dr. A. Łomnicki*: Geometria dla kl. VI., VII. i VIII. Lwów 1912. Opr. K. 3'80. — *Kranz*: Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911. K. 1'30. — *Kranz*: zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. wyd. 2. Kraków. 1905. K. 3'50 — *Fizyka*: *Kawecki i Tomaszewski*: Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. wyd. 3 i 4. Kraków 1906. Opr. K. 3'40 — *Propedeutyka filozoficzna*: *Linder Kulczyński*: Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912. Opr. K. 2'20.

XVI.

Bursa im. św. Jadwigi.

Instytucję tę założyło „Towarzystwo bursy im. św. Jadwigi“ w Dębicy (założyciele: ks. Prał. E. Wolski, św. p. H. Zauderer, dyr. J. Szydłowski) i utrzymuje ją w części z wkładek miesięcznych członków, z darów i subwencji, oraz z opłat wychowanków.

Na czele Stowarzyszenia stoi jako prezes Edward hr. Raczyński, wiceprezesem jest Dr. Mikołaj hr. Rey. Do wydziału, na którego czele stoi miejscowy probosz, ks. prałat Eugeniusz Wolski, a w którego skład wchodzi reprezentanci różnych sfer społecznych, należą z Grona nauczycielskiego: dyrektor Szydłowski, profesorowie ks. Kotfis, Radomski, ks. Krzemieniecki, Staroń i Stachnik.

Powodzenie swe zawdzięcza Bursa, prócz pracy Wydziału, głównie niestrudzonej zapobiegliwości gospodarza i prefekta ks. Błażeja Kotfisa. Lwią część datków na Bursę on zdobywa. Nadto instytucję tę obywatelstwo tak miejscowe, jak okoliczne wydatnie wspiera.

Prócz licznych datków prywatnych Bursa otrzymała subwencję w ostatnim roku szkolnym od Wydziału krajowego 300 K., od Wydziału powiatowego w Ropczycach 300 K., od Wydziału powiatowego w Pilźnie 100 K., od Rady gmin. w Pilźnie 100 K., od Towarzystwa wzajemnego kredytu w Dębicy 150 Kor. Wszystkie datki uwidocznia się w Sprawozdaniu rocznem Stowarzyszenia.

Bursa dostarcza wychowankom umieszczenia i pożywienia, a starsi i zdolniejsi uczniowie pomagają w nauce mniej zdolnym.

Działalność wychowawczą spełnia instytucja przez ściśle przestrzeganie norm regulaminu, uchwalonego przez Wydział Towarzystwa, który przepisuje sposób zachowania się uczniów w domu, w szkole, w kościele, na ulicy i t. p.

W czasie wolnym od nauki uprawiają wychowankowie za-

bawy i ćwiczenia gimnastyczne na dziedzińcu bursy, biorą udział w uprawie warzyw w ogrodzie zakładu i innych pracach gospodarskich, urządzają wspólne wycieczki w najbliższą okolicę, ćwiczą się w grze na instrumentach muzycznych i w śpiewie i t. p.

Mimo tego poparcia Społeczeństwa nie jest Bursa tutejsza jeszcze tem, czem być powinna: zakładem, zapewniającym opiekę i utrzymanie, o ile możliwości, bezpłatne, niezamożnej a wzorowej i zdolnej młodzieży szkolnej. Jest ona dotychczas czemś pośredniem między konwiktem młodzieży wszelakiego rodzaju. Dwa względy ustawicznie jeszcze tu ze sobą walczą i walczyć będą tak długo, aż instytucja ta oprze się na silnych podstawach finansowych: względ na istotne przeznaczenie Bursy i względ na finansową możność Stowarzyszenia.

XVII.

IMIENNY SPIS UCZNIÓW.

KLASA I A.

(Armata Franciszek wystąpił	Mnerka Adam
(8. II. 1913)	(Muchowiczówna Zofia pryw.
Babula Wilhelm	2. IX. 1912.)
(Biela Władysław 7. I. 1813.)	(Niemiec Wojciech 12. IV. 1912.)
Bross Henryk	Nowosielski Bogusław
Chmiel Kazimierz	Ostern Jakób
Chmura Andrzej	Pięta Karol
Chmura Stanisław	Porządek Teodor
(Doboszyńska Marya pryw.	Pyzia Edward
(31. I. 1913.)	Rymut Karol
(Ehrenhaus Józef 13. VI. 1913.)	Sagan Władysław
Górka Łudwik	Sąsiadek Józef
(Grochówna Joanna pryw. nie zgło-	Schwakopf Emil
siła się.)	Sierosławski Jan
Hammer Roman	Składzień Edmund
Jandówna Olga (pryw.)	Szafraniecówna Emilia (pryw.)
Jasiński Bolesław	Szot Stanisław
Kłos Stanisław (pryw.)	(Szura Roman 17. IV. 1913.)
Kłusek Jan	(Szymaszek Jan 9. IX. 1912)
(Krysa Władysław 12. XII. 1912)	Urbanowicz Stanisław
Łabuz Franciszek (pryw.)	(Wójcik Józef 3. II. 1913.)
Łabuz Stanisław	Zagula Gustaw
Michalski Marcei	Zygara Józef

KLASA I. B.

Blezień Adolf	Dybowski Henryk
Bokota Stanisław	(Gębara Jan wystąpił 9. IV. 1913.)
Brzeziński Eugeniusz	(Grundboeck Marya prywat wyst.
Cieśla Edward	16. IX. 1912.)
Döbel Pinkas	Hoszard Tadeusz

Igielski Ludwik

Jurczyński Eugeniusz

Lejko Janina (pryw.)

Lejko Zofia (pryw.)

Kapusta Józef

Kłusek Stanisław

Kobos Franciszek

Kowalski Kazimierz

Krawczyk Stanisław

(Lewicki Józef wyst. 5 XI. 1912.) (Scherff Tadeusz wyst. 12. XII.

(Łukasik Stanisław wyst. 31 I. 1913) [1912.]

Maciąłek Stanisław

(Matusiak Stefan wyst. 29. V. 1913) Sękowska Marya (prywat.)

Micek Ludwik

(Słóca Władysław wyst. 18. I. 1913.)

Milan Stanisław

(Strzałka Karol wyst. 16. XI. 1912.)

Millet Leon

Tabian Adam

Nowak Franciszek

Wilczyński Stanisław

Wnęk Józef

KLASA II. A.

Bedronek Alfred

Kopala Józef

Bieszczad Bronisław

Kowalski Adam

Boczoń Józef

Mazur Michał

Bukowski Andrzej

Mazurkiewicz Marceł

Cichy Bronisław

Niwa Andrzej

Cisowski Ludwik

Nosal Wojciech

Daniec Stanisław

(Pasieczna Marya pryw. 15. X. 912.)

Dydo Teofil

(Poproch Michał wyst. 8. V. 1913.)

Fessel Abraham

Posłuszny Wojciech

Gontarz Adolf

Przewenda Antoni

Grabowski Józef

Przewłocka Julia (prywatystka)

Harbut Maciej

Rogoziewicz Stanisław

(Herczak Włodzimierz 31, I. 1913.) Rozembariski Jan

(Ignatowski Władysław 7. V. 1913.) Schiff Dawid

Kamecki Jan

Świątek Józef

Kamieński Maryan

Waławski Leopold

Kanner Lazer

Wąsarkiewicz Stanisław

Kasprzyk Kichał

Wasilkowska Kazimiera (prywat)

Kleinberg Sabina (pryw.)

Węgrzyn Stanisław**Kolek Józef**

Wyrwicz Henryk

KLASA II. B.

Baran Franciszek

Baryłcki Edward

Bączkowski Franciszek

(Borowiec Jan 17. III. 1913.)

(Czuba Józef 17. III. 1913.)

Denkiewicz Józef

Dołżycki Aleksander

Dziedzic Franciszek

Epstein Wolf (pryw.)

Grabiec Michał

Hacke Israel

Koenner Edward

(Kozub Franciszek 20. IX. 1912.) (Steczko Marceli 31. I. 1913.)

(Kurdziel Antoni 17. V. 1913.) Szelowska Helena (pryw.)

Łotuszka Antoni

(Łotuski Józef 31. I. 1913.) (Szostak Zdzisław 14. XII. 1912.)

Mitka Stanisław

Nawrocki Władysław

Nowicki Józef

Nowosielski Zenon

Ożóg Stefan

Pietruszewska Janina (pryw.)

Pietruszewski Mieczysław

Popławski Tadeusz

Przewłocki Adam

(Ramocki Józef 48. II. 1913.)

Różkiewiczówna Jadwiga (pryw.)

(Sabat Jan 17. V. 1913.)

Sąsiadek Władysław

Schwarz Leib

Sobecki Jan

Sołowij Stanisław

(Steczko Marceli 31. I. 1913.)

Szelowska Helena (pryw.)

(Szostak Zdzisław 14. XII. 1912.)

Szot Józef

(Tyrcza Józef 29. III. 1913.)

Ungeheuer Adam

Wołek Jan

Wrona Stanisław

KLASA III. A.

Armata Władysław

Barycza Adam

(Bassara Stanisław 31. V. 1913.)

Bienias Stanisław

Bieniaszewski Mieczysław

Bytomski Maryan

Ciągło Franciszek

Ciurkot Adolf

Duszkiewicz Stanisław

Fischler Maryan

Gadzalski Kazimierz

Gadzalski Romuald

Hanusiak Zygmunt

Jezierski Roman

Klamut Franciszek

Klausner Szymon (pryw.)

Kolbusz Franciszek

Kopacz Leon

Kosecki Czesław

Kowalczyk Władysław

Krzemiński Kazimierz

Kuroś Tomasz

(Kwiatek Paweł 10. I. 1913.)

Maler Izrael (pryw.)

(Michalski Antoni 27. II. 1913.)

(Migała Wojciech 31. I. 1913.)

Millet Zygmunt

Osucha Jan

Pazdan Jan**Pietruszka Kazimierz**

Sanecki Kazimierz

(Socha Władysław 14. XI. 1912.)

Strojny Piotr

Świętoń Piotr

Węglowski Władysław

Wojtys Tytus

KLASA III. B.

Ascheim Majer	Krzemiński Tadeusz
Bakas Józef	Lejko Zygmunt
Bewszko Adam	Łysak Stanisław
(Bewszko Kazimierz wyst. 15. XII. 1912.)	Muchowicz Stanisław
	(Nosal Edward 5. V. 1913.)
Bieniek Józef	Ostern Józef
Bochenek Władysław	(Pająk Józef 14. I. 1913.)
Ciołek Wojciech	Rzasa Marcin
Drwał Aleksander	(Ściora Stanisław 11. XII. 1912.)
Głogowski Jan	Schiff Efroim
(Grimm Eugeniusz 9. XII. 1912.)	Siedliskier Ekiwa
Hammer Leopold	Śnieszek Izidor
Hoszard Zofia (prywatnie.)	(Tarczyński Edward 20. X. 1912.)
Jakubek Wojciech	Weissbach Karol
Jurczyński Henryk	Wiederspann Fania (prywatnie.)
Kamieński Stefan	Wilk Stanisław
Kapusta Franciszek	Wołoszyn Zygmunt
Kochan Rudolf	(Wonaczka Jaromir 7. IV. 1913.)
Konior Jan	Zdanowski Stefan

KLASA IV. A.

Beltek Walenty	Kozioł Franciszek
Bilecki Kazimierz	(Kozłowski Franciszek 12. III 1912.)
Bokota Józef	Krupiński Władysław
Burgiel Jan	Lewandowski Otto
(Dobrowolski Władysław wys. 23. XI. 1912.)	(Litwin Jakób 23. XI. 1912.)
	1912.) Łabędź Tadeusz
Dyło Michał	Mucha Józef
Ettingerówna Blanka (prywatnie.)	Nosek Henryk
Gawlik Władysław	Nosek Ludwik
Gawryś Michał	Nożyński Stanisław
Grenikówna Irena (prywatnie.)	Pietruszewski Piotr
Gródecki Zygmunt	Sroka Franciszek
Guzy Władysław	Starzak Stanisław
Gnzy Zygmunt	Szelowska Stefania (prywatnie.)
Jortner Henryk	Szura Włodzimierz
Kastarynda Jakób	Topij Ludwik

Tworek Tadeusz
Ungeheuer Bronisław

Węgrzyn Władysław
Wnęk Stanisław
Zaworski Edward

KLASA IV. B.

Andreasik Stanisław (prywat.)	Pająk Albin
Berger Józef	Pająk Wiktor
Błachowicz Feliks	(Pietruszewski Maryan 31. I. 1913)
Dihm Mieczysław	Polniaszek Józef
Gancarz Ludwik	Popławski Kazimierz
Gancarzówna Stanisława (prywat.)	Pregler Arnold
Godek Adam	Sadecki Wojciech
Grądział Kazimierz	Scherff Alfred
Grundboekówna Kazimiera (prywat.)	Schüssel Leon
Kanner Aleksander	Skiba Michał
Krawczyk Michał	Składzień Ludwik
Kruczek Józef (prywat.)	Sołtys Maryan
(Kugler Stanisław 1. II. 1913)	Surman Wincenty
Lis Józef	Świerk Bronisław
Mazur Ignacy	Weiss Józef
Morbitzer Adam	Wojnarski Stefan
Nichthausen Bernard	Wurzel Józef

Żydek Ignacy

KLASA V.

Armata Jakób	Jarolim Edmund
Berger Szymon	(Kania Adolf 31. I. 1913)
Bobulski Wojciech	Kaliniewicz Artur Stan. (prywat.)
Boczoń Maryan	Karfiol Rechel (prywat.)
(Böhm Edward 31. I. 1913.)	(Kucharski Władysław prywat. 31. I. 1913.)
Borek Bronisław	
Broda Mieczysław	Lesiak Władysław
(Burgiel Leonard 31. I. 1913.)	Marszałek Jan
Chendyński Stanisław	Mielecki Jakób
Chumiński Stanisław	Morbitzer Juliusz
Dachowski Ludwik.	Nykiel Stanisław
Daniel Józef	Pociask Stanisław
Dolżycki Wincenty	Radomski Jan
Jarolim Leon	Rozwadowski Kazimierz

Schön Adolf
 Skrzat Julian
 Sołtys Eugeniusz
 Spiegel Maurycy (pryw.)
 Szczeklik Karol

Szczeklik Edward
 Szczęsny Stanisław
 Śnieszek Jan
 Śnieszek Longin
 Winiarski Józef (pryw.)

Wrona Wojciech

KLASA VI.

Alwin Roman
 Birkowski Wiktor
 Bis Jakób
 Brossówna Felicya (pryw.)
 Brzeziński Adolf
 Cieśla Franciszek
 Dawidowski Jan
Deszcz Józef
 Dziuba Włodzimierz
 Fijałek Michał
Gąsiorek Stanisław
 Geneja Władysław
 Grzebień Franciszek
 Guzy Henryk
 Heuberg Majer
 Hołyś Adam
Hubicki Stanisław
Jeziński Franciszek
 Kaliniewicz Maksymil. Kaz. (pryw.)
 Kartioł Benjamin
 Kozub Władysław
 Kurzmann Karol
 (Mach Stanisław wyst. 7. IV. 913.)
 Majka Antoni
 Matusiak Kazimierz
 Mielecki Stanisław

Morbitzer Władysław
Muchowicz Józef
 Nowakowski Edward
 Nykiel Piotr
Pietruszka Antoni
 Popławski Józef
 Pruc Bronisław
 (Rabnerówna Berta pryw. wyst. 23.
 IV. 1913.)
 (Rymut Edward umarł 22. IV. 913.)
 Schlager Samuel
 Serebnicki Bronisław
 Sitko Teofil
 Skaba Jakób (pryw.)
 Składzien Leon
 Socha Antoni
 Stachoń Bolesław
 Świętoń Antoni
Szostak Antoni
 Tewel Hersch
 Walawski Władysław
 Wasilkowska Włodzimiera Marya
 (pryw.)
 Wojnarski Eugeniusz
 Zieliński Władysław
 Żak Alojzy

KLASA VII.

(Berger Jan Mieczysław 28. IX. 912.) Bronikowski Tadeusz
 Bieszczad Jan Buszko Alojzy
 Brniak Józef Capiński Piotr

Dudek Franciszek
 Gallas Mieczysław
 Jurczyński Kazimierz
 Kowalczyk Leon
 Leibel Daniel
 Leja Edward
 Łukasik Władysław
Marc Józef
 Nagawiecki Stanisław
 Pająk Waleryan

Szelowski Stanisław
 Ściora Franciszek Michał
 (Teitelbaum Zender 11. XII. 1912.)
 Trznadel Edward
 (Weiss Alfred 10. V. 1912.)
 Wielgus Jan
 Wołek Józef
 Zajac Józef
 Zaworski Mieczysław
 Żądło Kazimierz

KLASA VIII.

Białas Wojciech
 Bursztyn Tadeusz
 Hnatyszak Aleksander
 Kleinberg Ignacy
 Kusibab Jan
Münnich Tadeusz
 Pelczarski Wojciech
 Piękoś Franciszek
 Połec Jan
 Rożkiewicz Stanisław

Róg Władysław
 Różycki Zygmunt (prywatnie.)
 Rusin Wawrzyniec
 Rymut Józef
Sagan Tomasz
 Schön Stefan
 Skrzat Michał (prywatnie.)
 Steinhof Władysław
 Szczęsny Kazimierz
 Zachara Stefan (prywatnie.)

XVIII.

Ogłoszenie Dyrekcyi.

Egzamina poprawcze i uzupełniające odbędą się w dniu 31 sierpnia.

Wpisy uczniów do klasy I. odbędą się w terminie przedwakacyjnym 27. czerwca, w terminie powakacyjnym 31. sierpnia.

Egzamina wstępne do klasy I. odbędą się przed feryami w dniu 28. czerwca, po feryach w dniu 1. września.

Uczniowie, zgłaszający się do wpisów, mają się zjawić w towarzystwie rodziców lub opiekunów.

Uczniowie, zgłaszający się do egzaminu wstępnego do kl. I. mają przy wpisie przedłożyć :

1. metrykę chrztu lub urodzenia na dowód, że ukończyli już 10 ty rok życia lub ukończą go przed 1. stycznia 1914.,
2. świadectwo szkolne za ostatnie półrocze, jeżeli pobierali naukę w szkołach publicznych,
3. świadectwo powtórnego szczepienia ospy (rewakcynacyi), odbytego w roku, poprzedzającym zgłoszenie się do gimnazjum.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I. jest następujący :

- a) z religii wymaga się wiadomości, jakich uczeń nabyć powinien w IV. klasie szkoły ludowej ;
- b) z języka polskiego : czytania płynnego i wyraźnego, objaśniania odczytanego ustępu pod względem treści i związku myśli, znajomości części mowy, odmiany imion i czasowników, znajomości zdania pojedynczego, rozwiniętego, poprawnego napisania dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom i piśmiennego rozbioru zdania z kilku zwykłemi określeniami ;
- c) z języka niemieckiego : czytania płynnego i znamionującego zrozumienie, znajomości odmiany imienia, słów posiłkowych, czasowników słabych i najzwyklejszych czasowników mocnych, zasoba wyrazów z zakresu pojęć, znanych uczniom, poprawnego napisania dyktatu, którego treść poda się przed poddyktowaniem uczniom w języku polskim ;

d) z rachunków: pisanie liczb do miliona włącznie, biegłości w 4 działaniach liczbami całkowitemi, pewności w tabliczce mnożenia, znajomości ważniejszych miar metrycznych, a w wypracowaniach rozwiązywania także zagadnień z zakresu życia codziennego.

Niedostateczny postęp w jednym przedmiocie egzaminu usuwa ucznia na cały rok od przyjęcia go w jakiejkolwiek szkole średniej. Powtórzenie egzaminu wstępnego w tym samym roku szkolnym w tym samym, czy też w innym zakładzie — jest bezwarunkowo wzbronione.

Wpisy uczniów do klas II. — VIII. odbędą się w dniu 2. września.

Uczniowie, przybywający z innych zakładów, mają wykazać się potwierdzeniem Dyrekcji, umieszczonem na świadectwie rocznem, że mogą bez przeszkody być przyjęci w innym zakładzie. Nadto mają przedłożyć a) metrykę chrztu, względnie urodzenia, b) dekret uwolnienia od opłaty szkolnej (lub poświadczenie uwolnienia na świadectwie szkolnem), jeżeli to uwolnienie mają.

Uczniowie, którzy po dłuższej przerwie w naukach pragną ponownie wstąpić do gimnazjum, mają przedłożyć nadto: a) świadectwo moralności za czas, w którym do szkoły nie uczęszczali, b) fotografię swoją ze stwierdzeniem tożsamości osoby, umieszczonem na odwrotnej stronie fotografii przez właściwą władzę polityczną. Uczniowie ci będą poddani egzaminowi wstępnemu w terminie, który się im wyznaczy, celem oznaczenia klasy, do której mogą być przyjęci.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie tytułem datku na środki naukowe kwotę 2 kor., nadto kwotę 1 kor. na gry i zabawy i takąż kwotę na muzykę. Od obu ostatnich datków mogą bardzo biedni być przez Dyrekcję uwolnieni.

Uczniowie nowo do zakładu wstępujący, uiszcza nadto takse wstępną w kwocie 4 kor. 20 hal.

Taksa egzaminacyjna przy egzaminach wstępnych da klas II.—VIII. wynosi 24 kor.

Uczniowie obowiązani do składania opłaty szkolnej, która w tutejszym Zakładzie wynosi za jedno półrocze 30 kor., muszą ją złożyć w pierwszych 6 tygodniach półrocza, a zatem do dnia 15. października, względnie 15. marca. Prośby o uwolnienie od opłaty szkolnej, zaopatrzone w ostatnie świadectwo szkolne i w świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wystawione przez zwierzchność gminną miejsca zamieszkania rodziców, a po-

twierdzone przez właściwy urząd parafialny, względnie przełożęństwo zboru izraelskiego, należy bez stempla wnosić za pośrednictwem Dyrekcji do Wysockiej c. k. Rady szkolnej krajowej i to najpóźniej do 20. września w pierwszym, a do 20. lutego w drugim półroczu.

Uczniowie kl. I. mają złożyć opłatę szkolną za pierwsze półroczcie najpóźniej do dnia 30. listopada. Ci jednak ubodzy uczniowie, którzy w pierwszych dwóch miesiącach czynią przynajmniej dostateczne postępy we wszystkich przedmiotach i dobrze się zachowują, mogą uzyskać odroczenie tego terminu do końca półroczcia, a w razie pomyślnego wyniku klasyfikacji za pierwsze półroczcie uzyskają uwolnienie od opłaty szkolnej. Uczniowie, chcący, z tego dobrodziejstwa korzystać, mają w ciągu dni 8 po rozpoczęciu roku szkolnego wniesić na ręce Dyrekcji nicostępowane podania do Wysockiej c. k. Rady szkolnej krajowej, do których dołączą należycie wystawione i dokładne świadectwo ubóstwa, stwierdzające majątkowy stan rodziców.

Uczniom zamiejscowym wolno mieszkać pod nadzorem tylko tych osób, które się będą ściśle stosowały do przepisów Regulaminu dla osób, utrzymujących w swych domach uczniów szkół średnich, wydanego przez Wysoką c. k. Radę szkolną krajową. Osoby, przyjmujące uczniów na mieszkanie, muszą więc we własnym interesie zaznajomić się dokładnie z tymi przepisami, których im dyrekcja na żądanie udzieli. W razie, gdyby osoby te do powyższych przepisów się nie stosowały, Dyrekcja zabroni uczniom mieszkać w ich domach.

Rok szkolny 1913/14. rozpocznie się uroczystem Nabożeństwem w dniu 3. września.

Józef Szydłowski

